

RAPORT O STANIE GMINY KOWALE OLECKIE ZA ROK 2023

maj 2024 r.

I. WSTĘP	str. 4
II. DANE O GMINIE	str. 4
II.1. Położenie	str. 4
II.2. Zarządzanie Gminą	str. 5
II.3. Demografia	str. 9
II.4. Jubileusze pożycia małżeńskiego	str. 11
III. GOSPODARKA PRZESTRZENNA	str. 11
III.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	str. 11
III.2. Wydane decyzje administracyjne o warunkach zabudowy	str. 13
IV. OCHRONA ŚRODOWISKA I ROLNICTWO	str. 13
IV.1. Ochrona przyrody	str. 13
IV.2. Ochrona zwierząt	str. 14
IV.3. Ochrona klimatu i powietrza	str. 14
IV.4. Wody powierzchniowe i podziemne	str. 15
IV.5. Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi	str. 15
IV.6. Obszary zielone	str. 16
IV.7. Rolnictwo	str. 16
IV.8. Gospodarka odpadami	str. 17
IV.9. Składowisko odpadów w Stożnem	str. 19
V. KOMUNIKACJA I DROGOWNICTWO	str. 20
V.1. Sieć drogowa	str. 20
V.2. Inwestycje drogowe	str. 20
V.3. Zezwolenie na przewóz osób	str. 20
VI. GOSPODARKA KOMUNALNA	str. 21
VI.1. System zaopatrzenia w wodę	str. 21
VI.2. Jakość wody pitnej	str. 23
VI.3. System kanalizacyjny	str. 23
VII. TURYSTYKA I GOSPODARKA	str. 26
VII.1. Turystyka	str. 26
VII.2. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	str. 26
VII.3. Koncesje na alkohol i liczba punktów sprzedaży alkoholu	str. 28
VII.4. Organizacje pozarządowe	str. 28
VII.5. Fundusz sołecki	str. 30
VII.6. Bezrobocie	str. 30
VIII. OŚWIATA I WYCHOWANIE	str. 30
VIII.1. Przedszkola i Punkty Przedszkolne	str. 31
VIII.2. Szkoły Podstawowe	str. 32
VIII.3. Zatrudnienie w placówkach oświatowych	str. 33
VIII.4. Baza lokalowa i wyposażenie szkół	str. 34
VIII.5. Projekty realizowane w placówkach szkolnych w roku 2023	str. 34
IX. KULTURA I ZABYTKI	str. 36
IX.1. Gminny Centrum Kultury w Kowalach Oleckich	str. 36
IX.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich	str. 47
IX.3. Zabytki	str. 53
X. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI	str. 55
X.1. Stan mienia komunalnego	str. 55
X.2. Sprzedaż	str. 57
X.3. Dzierżawa i najem	str. 57
X.4. Użytkowanie wieczyste	str. 57

XI. POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA.....	str. 57
XI.1. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich.....	str. 57
XI.2. Pomoc środowiskowa i organizacja społeczności lokalnej	str. 58
XI.3. Udzielone świadczenia	str. 60
XI.4. Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych Gminie Kowale Oleckie	str. 60
XI.5. Poradnictwo specjalne	str. 60
XI.6. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej	str. 61
XI.7. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców – rodzinna piecza zastępcza	str. 61
XI.8. Pomoc instytucjonalna świadczona przez system pomocy społecznej w Kowalach Oleckich	str. 62
XI.9. Domy Pomocy Społecznej.....	str. 62
XI.10. Ośrodki wsparcia	str. 62
XI.11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich	str. 64
XI.12. Świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa i gminy.....	str. 67
XI.13. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich	str. 68
XI.14. Programy profilaktyczne	str. 69
XII. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	str. 74
XII.1. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych	str. 74
XII.2. Zarządzanie kryzysowe	str. 76
XII.3. Obrona cywilna	str. 76
XII.4. Współpraca z policją	str. 77
XIII. MAJĄTEK I BUDŻET GMINY	str. 78
XIII.1. Wykonanie budżetu	str. 78
XIII.2. Dochody	str. 78
XIII.3. Wydatki	str. 79
XIII.4. Przychody i rozchody	str. 80
XIV. ZAKOŃCZENIE	str. 81

ROZDZIAŁ I WSTĘP

Raport o stanie Gminy Kowale Oleckie został opracowany w oparciu o art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz.U. z 2024 poz. 609 ze zm.) i jest podsumowaniem działalności Wójta za 2023 r., w szczególności z realizacji polityk, programów, strategii oraz uchwał Rady Gminy Kowale Oleckie. Opracowany został na podstawie informacji przekazanych przez pracowników Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych i instytucji. Przedstawia sytuację Gminy pod względem gospodarki, środowiska, zagospodarowania przestrzennego, społeczeństwa oraz zarządzania Gminą. Zawiera również dane o budżecie Gminy, jej dochodach i wydatkach.

Raport pozwala w sposób obiektywny przyjrzeć się tendencjom rozwojowym oraz zmianom, jakie zachodzą w różnych obszarach funkcjonowania Gminy Kowale Oleckie w tym również codziennego życia jej mieszkańców. Przygotowanie przez Wójta raportu o stanie Gminy jest pierwszym etapem procedury rozpatrzenia raportu przez Radę Gminy Kowale Oleckie. Na pozostałe etapy tej procedury składają się: debata nad raportem oraz przeprowadzenie głosowania nad udzieleniem Wójtowi wotum zaufania.

ROZDZIAŁ II DANE O GMINIE

II. 1. Położenie

Gmina Kowale Oleckie jest gminą wiejską, położoną w powiecie oleckim, w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Od północy sąsiaduje z gminami Gołdap i Banie Mazurskie, od wschodu z gminą Filipów położoną w województwie podlaskim, od południa z gminami Olecko i Świętajno, zaś od zachodu z gminą Kruklanki. Gmina zajmuje obszar 251,53 km² co stanowi 28,79 % powierzchni powiatu oleckiego.

Mapa.II.1. Położenie Gminy Kowale Oleckie w województwie warmińsko-mazurskim.

II. 2. Zarządzanie Gminą

Do zadań własnych Gminy należy dbałość o porządek publiczny, oświatę, kulturę, infrastrukturę, pomoc społeczną, ochronę środowiska.

Natomiast zadania zlecone przez administrację rządową – dotyczą spraw obywatelskich, stanu cywilnego, wyborów, obronności i pomocy społecznej.

Władze Gminy

Wójt jest organem wykonawczym, którego kadencja trwa 5 lat. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności: opracowywanie strategii, programów rozwoju, gospodarowanie mieniem komunalnym, wykonywanie budżetu.

Funkcję Wójta sprawuje Krzysztof Locman.

Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na Gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych Gminie w drodze zawartych porozumień. Podstawowym celem działalności Urzędu jest zapewnienie interesantom profesjonalnej i przyjaznej obsługi.

W skład kierownictwa Urzędu Gminy wchodzi:

Sekretarz Gminy – Teresa Kołodzińska-Sieńko, Skarbnik Gminy – Dorota Zaniewska, p.o. Kierownika Referatu ds. Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Ewidencji Działalności Gospodarczej – Piotr Masalski, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego – Jolanta Guziewska.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym wybieranym na pięcioletnią kadencję. Do właściwości Rady Gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania Gminy. Są to m.in.: uchwalanie statutu Gminy, uchwalanie budżetu Gminy, uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach. Rada obraduje na sesjach zwołanych przez Przewodniczącego Rady Gminy. Termin sesji, jej miejsce i porządek obrad podaje się do wiadomości mieszkańców oraz na stronie gminy. Jest możliwość śledzenia transmisji na żywo poprzez system eSesja. czy też odtworzenie obrad z pliku zamieszczonego na Portalu Gminy Kowale Oleckie <http://www.kowaleoleckie.eu/>.

Ustawowy skład Rady Gminy Kowale Oleckie wynosi 15 radnych. Na dzień 31 grudnia 2023 roku Rada Gminy funkcjonowała w składzie 14 osobowym:

Teresa Truchan – Przewodnicząca Rady, Jerzy Koloszewski – Wiceprzewodniczący Rady, Radni: Henryk Baranowski, Małgorzata Babiarsz, Barbara Gulbierz, Justyna Kościeszka, Zbigniew Miszkiewicz, Jan Niedźwiedzki, Wanda Obuchowska, Joanna Sinderewicz, Dariusz Sznel, Beata Szulińska, Grzegorz Szuliński, Ewa Ścipień.

Wygaśnięcie 1 mandatu

Sprawozdanie z realizacji uchwał Rady Gminy w Kowalach Oleckich w 2023 r.

W 2023 roku Rada Gminy w Kowalach Oleckich obradowała i podejmowała rozstrzygnięcia na 11 posiedzeniach. Odbyla 39 posiedzeń komisji:

1. Komisja Planowania, Budżetu i Finansów – 6 posiedzeń,
2. Komisja Zdrowia, Oświaty, Kultury i Spraw Socjalnych – 8 posiedzeń,
3. Komisja Gospodarki Komunalnej i Budownictwa – 6 posiedzeń,
4. Komisja Rolnictwa i Gospodarki Gruntami – 6 posiedzeń,
5. Komisja Rewizyjna – 10 posiedzeń,
6. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 3 posiedzenia.

W sprawach należących do jej kompetencji podjęła 76 uchwał, w tym dotyczących:

- budżetu i finansów – 35
- oświaty – 4
- administracji i ustroju gminy – 6
- gospodarki komunalnej i ochrony środowiska – 9
- gospodarki przestrzennej – 1
- pomocy społecznej – 9
- inne – 12 (m.in. rozpatrzenie skarg, wniosków i petycji oraz przekazania pisma wg właściwości)

W posiedzeniach uczestniczyli: Wójt Kowali Oleckich, Sekretarz Gminy, Skarbnik Gminy, dyrektorzy/kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, sołtysi oraz publiczność.

Protokoły ze wszystkich posiedzeń oraz podjęte na nich uchwały organ wykonawczy Gminy udostępnił do publicznego wglądu, publikując je w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich.

Stosownie do art. 86 i art. 90 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) uchwały były przekazywane do organów nadzoru, tj. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego i Regionalnej Izby Obrachunkowej - w zakresie spraw finansowych.

35 uchwał zostało opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Rozstrzygnięcia nadzorcze:

- rozstrzygnięcia nadzorcze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego – 1
- uchwały Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Olsztynie – 1 + 1 nieistotne naruszenie prawa

Oświadczenia, stanowiska Rady Gminy:

Na sesji w dniu 30 listopada 2023 r. Rada Gminy Kowale Oleckie wydała oświadczenie w sprawie wyrażenia poparcia dla planu budowy w Olecku zakładu produkcyjnego zajmującego się montażem wagonów kolejowych.

Przynależność Gminy Kowale Oleckie do krajowych i regionalnych organizacji samorządowych, stowarzyszeń, związków, itp.

Tabela.II.1.Przynależność Gminy Kowale Oleckie do związków i stowarzyszeń wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

L.p.	Nazwa	Dokument przynależności (uchwała, porozumienie, itp.)
Związki		
1.	Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich w Olsztynie	Uchwała Nr VII/50/99 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 6 lipca 1999 roku w sprawie przystąpienia do Związku Gmin Warmińsko – Mazurskich
2.	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna” w Ełku	Uchwała Nr XXV/178/05 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 31 marca 2005 roku w sprawie przystąpienia Gminy Kowale Oleckie do Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” w Ełku i przyjęcia Statutu Związku
Stowarzyszenia		
1.	Stowarzyszenie Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” w Suwałkach	Uchwała Nr XVI/102/2000 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 29 maja 2000 roku w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenia Gmin Euroregionu „Niemen”
2.	Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin „Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana” w Olecku	Uchwała Rady Gminy Kowale Oleckie Nr X/80/03 z dnia 29 października 2003 roku w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Kowale Oleckie do stowarzyszenia powiatów, miast i gmin Ełk-Olecko, Gołdap
3.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” w Olecku	Uchwała nr XIV/111/08 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 21 kwietnia 2008 roku w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Kowale Oleckie do Stowarzyszenia lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”

Partnerstwo na gruncie krajowym lub zagranicznym

Gmina nie należy do zrzeszeń o charakterze międzynarodowym (art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych Dz. U. z 2000 r. Nr 91, poz. 1009, ze zm.) wskazuje, że przynależność do tego rodzaju zgrupowań musi poprzedzać zgoda ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Rada Społeczna SP GOZ w Kowalach Oleckich

Rada Społeczna Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Kowalach Oleckich odbyła 3 posiedzenia. Podjęto 2 uchwały, a mianowicie:

- w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania z planu finansowego, w tym planu inwestycyjnego, Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia za rok 2022 oraz podziału zysku,
- w sprawie zaopiniowania planu finansowego, w tym planu inwestycyjnego na 2024 rok.

Skład Rady Społecznej:

1. Krzysztof Locman – przewodniczący
2. Paweł Modrakowski – przedstawiciel Wojewody Warmińsko – Mazurskiego
3. Małgorzata Babiarsz – przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy
4. Sinderewicz Joanna - przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy
5. Teresa Truchan - przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy

Rada Programowa Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich

Rada Programowa Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich w roku 2023 odbyła 3 posiedzenia.

Skład Rady Programowej GCK:

1. Krzysztof Locman – przewodniczący
2. Janina Szczęsna – przedstawiciel środowisk twórczych
3. Teresa Truchan – przedstawiciel Rady Gminy Kowale Oleckie
4. Jerzy Koloszewski - przedstawiciel Rady Gminy Kowale Oleckie

Rada Programowa GCK pozytywnie zaopiniowała:

- sprawozdanie finansowe za 2022 r. ,
- sprawozdanie finansowe za I półrocze 2023 r. ,
- plan rzeczowo – finansowy na 2024 r.

Liczba zebrań wiejskich w sołectwach i ich charakter

Liczba zebrań łącznie – 0:

- 1) liczba zebrań wyborczych (wybory sołtysa i rady sołectkiej) - 0
- 2) zebranie tematyczne - 0

II. 3. Demografia

Gmina Kowale Oleckie na dzień 31 grudnia 2023 r. liczyła 4 665 mieszkańców, w tym 2 307 kobiet i 2 358 mężczyzn.

Na terenie Gminy położonych jest 50 miejscowości. Największymi wsiami Gminy są: Kowale Oleckie (1 731 mieszkańców), Stożne (375 mieszkańców), Drozdowo (196 mieszkańców), Sokółki (182 mieszkańców), Golubki (161 mieszkańców).

Tabela.II.2.Liczba ludności Gminy Kowale Oleckie wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

L.p.	Sołectwo	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Urodzenia	Zgony
1.	Bialskie Pole	Bialskie Pole	42	1	-
2.	Borkowiny	Borkowiny	136	1	1
3.	Chelchy	Chelchy	57	-	1
4.	Cicha Wólka	Cicha Wólka	58	-	-
5.	Czerwony Dwór	Czerwony Dwór	85	-	3
		Borki	23	-	-
		Główka	8	-	-
		Koniszki	0	-	1
		Leśny Zakątek	29	2	-
		Rogojny	1	-	-
		Wierzbianki	22	-	-
6.	Czukty	Czukty	53	2	2
7.	Dorsze	Dorsze	48	-	-
		Piastowo	37	-	-
8.	Drozdowo	Drozdowo	196	1	3
		Drozdówko	24	-	-
9.	Golubie Wężewskie	Golubie Wężewskie	57	-	1
10.	Golubki	Golubki	161	-	4
		Golubki-Cegielnia	0	-	-
11.	Gorczyce	Borysowo	0	-	-
		Budki	0	-	-
		Daniele	112	1	1
		Gorczyce	17	-	-
12.	Guzy	Guzy	58	2	-
13.	Jabłonowo	Jabłonowo	101	1	-
		Łodygi	0	-	-
		Romanowizna	0	-	-
14.	Kiliany	Kiliany	62	2	1
		Kilianki	22	-	-
15.	Kowale Oleckie	Kowale Oleckie	1 731	15	33
16.	Lakiele	Lakiele	134	2	6
		Kucze	34	1	1
17.	Monety	Monety	95	1	2
18.	Rogówko	Rogówko	62	-	-
19.	Sokółki	Sokółki	182	1	4
		Mściszewo	0	-	-
		Żydy	95	3	3

20.	Stacze	Stacze	129	-	3
21.	Stożne	Stożne	375	4	3
		Stożne-Żwirownia	0	-	-
22.	Szarejki	Szarejki	95	-	-
23.	Szeszki	Szeszki	40	-	-
		Szeszki-Leśniczówka	0	-	-
24.	Szwalk	Szwalk (wieś i osada leśna)	65	-	-
		Mazury	26	1	-
		Zawady Małe	2	-	-
25.	Wężewo	Gościrady	0	-	-
		Wężewo	153	1	2
26.	Zawady Oleckie	Zawady Oleckie	38	-	1
Ogółem			4 665	42	76

Tabela. II.3. Struktura ludności według płci i wieku – stan na 31 grudnia 2023 r.

Wiek	0-6		7-15		16-19		20-60 K 20-65 M		Pow. 60	Pow. 65
Płeć	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Razem	164	145	225	234	99	114	1179	1533	640	332

W Gminie Kowale Oleckie kobiety stanowią 49,45%, mężczyźni – 50,55% ogólnej liczby mieszkańców.

Tabela. II.4. Ludność Gminy Kowale Oleckie wg płci w latach 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
KOBIETY	2682	2639	2589	2541	2473	2441	2410	2380	2343	2307
MEŻCZYŹNI	2746	2704	2680	2646	2566	2535	2477	2448	2401	2358
OGÓŁEM	5428	5343	5269	5187	5039	4976	4887	4828	4744	4665

Wykres II.1. Ludność Gminy Kowale Oleckie w latach 2014-2023

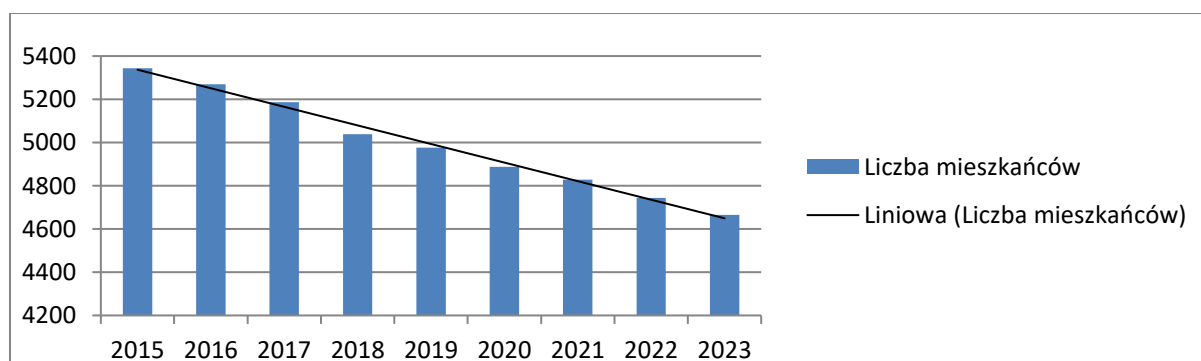

Tabela. II.5. Przemieszczenia ludności Gminy Kowale Oleckie w latach 2014-2023

RODZAJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZAMELDOWANIA	112	120	119	134	149	140	151	158	152	147
WYMELDOWANIA	168	255	229	246	263	246	254	245	237	236

Tabela. II.6. Statystyka urodzeń, zawartych małżeństw i zgonów w Gminie Kowale Oleckie w latach 2014-2023

ROK	URODZENIA	MAŁŻEŃSTWA	ZGONY
2014	44	25	73
2015	47	29	55
2016	50	41	62
2017	55	29	66
2018	54	38	65
2019	42	32	67
2020	53	26	89
2021	46	29	69
2022	33	26	68
2023	42	30	76

II. 4. Jubileusze pożycia małżeńskiego

Tabela.II.7. Jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
50 lecie	7	0	8	9	7	4	10	10	10	7
55 lecie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 lecie	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1
65 lecie i więcej	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

ROZDZIAŁ III GOSPODARKA PRZESTRZENNA

III. 1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Podstawowe kierunki zagospodarowania gminy wyznacza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jest to dokument planistyczny o charakterze ogólnym, obejmujący obszar całej gminy. Celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie uchwalone uchwałą Nr RG.0007.277.2014 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 14 listopada 2014 r. Uszczegółowienie zasad

zagospodarowania terenów następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie

Lp.	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Numer i data uchwały Rady Gminy
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Kowale Oleckie	Uchwała Nr V/38/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 9 kwietnia 2003 r.
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów złóż kruszywa „Stożne IV” i „Stożne V” we wsi Stożne w gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr VIII/66/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 4 września 2003 r.
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów złóż kruszywa „Stożne VI” we wsi Stożne Golubki w gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr VIII/67/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 4 września 2003 r.
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Gorczyce w Gminie Kowale Oleckie (złoża kruszywa naturalnego „GORCZYCE”)	Uchwała Nr XXIV/175/2005 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 11 lutego 2005 r.
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie w części obrębu geodezyjnego Kowale Oleckie, Monety, Gorczyce i Kucze	Uchwała Nr RG.0007.99.2016 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 17 marca 2016 r.
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie geodezyjnym Sokółki w miejscowości Sokółki w Gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr RG.0007.61.2019 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 6 sierpnia 2019 r.
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Stożne	Uchwała Nr RG.0007.185.2021 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 10 lutego 2021
8.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Kowale Oleckie	Uchwała Nr RG.0007.209.2021 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 22 czerwca 2021
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie (obwód geodezyjny Szwałk)	Uchwała Nr RG.0007.316.2022 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 29 listopada 2022 r.

Rada Gminy Kowale Oleckie podjęła Uchwałę nr RG.0007.378.2023 z dnia 20 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów stanowiących fragmenty obrębów geodezyjnych Wężewo, Żydy, Szarejki, Kiliany, Guzy i Czukty w Gminie Kowale Oleckie.

W przypadku, gdy dla określonego terenu nie uchwalono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięcia są realizowane w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

III.2. Wydane decyzje administracyjne o warunkach zabudowy

Tabela.III.2 Zestawienie decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Kowale Oleckie wydanych w latach 2017 - 2023 z podziałem na funkcje.

PRZEZNACZENIE	ROK						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Obiekty mieszkalne	9	13	14	17	19	11	17
Obiekty usługowe	-	1	-	4	-	3	1
Obiekty produkcyjne	1	1	2	-	-	-	1
Obiekty garażowe, gospodarcze, magazynowe	4	7	4	-	4	1	1
Obiekty zabudowy zagrodowej	1	2	2	2	3	1	3
Obiekty rekreacyjne	-	1	2	3	-	3	6
Zmiana użytkowania	3	4	1	2	4	5	3
Infrastruktura techniczna	2	-	-	-	10	9	9
RAZEM	20	20	29	25	28	33	41

ROZDZIAŁ IV OCHRONA ŚRODOWISKA I ROLNICTWO

IV.1. Ochrona przyrody

Gmina Kowale Oleckie charakteryzuje się dosyć wysokim wskaźnikiem lesistości wynoszącym ponad 37% powierzchni gminy, co stanowi wartość wyższą od średniej krajowej (29,6%), średniej wojewódzkiej (31,4%) i średniej powiatowej około (30,0%).

Na terenie gminy Kowale Oleckie znajdują się obszary cenne przyrodniczo, objęte ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Są to: 2 obszary sieci Natura 2000 (Obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza Borecka – 18 963 ha, Obszar specjalny ochrony siedlisk Ostoja Borecka – 25 340 ha), 3 Obszary Chronionego Krajobrazu (Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej - 22 861 ha, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich – 12 495 ha, Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Oleckich – 10 521 ha), 5 rezerwatów przyrody: Cisowy Jar (10,7 ha florystyczny, stanowiska cisa), Wyspa Lipowa na jeziorze Szwalk Wielki (florystyczny 2,7 ha drzewostan lipy), Mazury (372,6 ha krajobrazowy zespół wodno-leśny Puszczy Boreckiej), Lipowy Jar (zachowanie drzewostanu i rzeźby terenu pow. 49,54 ha) oraz Borki (zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych) oraz 16 pomników przyrody, w tym grupy drzew oraz pojedyncze drzewa.

IV. 2. Ochrona zwierząt

Zadaniem własnym Gminy jest między innymi zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom. Corocznie przyjmowany jest Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kowale Oleckie. W 2023 r. taki program Rada Gminy Kowale Oleckie przyjęła uchwałą nr RG. 0007.346.2023 w dniu 28 marca 2023 r. Umowę na wylapywanie oraz zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom na terenie Gminy w roku 2023 realizowało schronisko "SONIECZKOWO" w Żarnowie Pierwszym k/Augustowa.

Wykonując zadania określone w programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kowale Oleckie zapewniono miejsce tymczasowej opieki dla zwierząt hodowlanych w gospodarstwie rolnym w miejscowości Rogówko.

IV. 3. Ochrona klimatu i powietrza

W maju 2015 r. przyjęto do realizacji „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kowale Oleckie. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem średniookresowym, który wyznacza cele i działania na kilka lat. W proces tworzenia Planu zostały zaangażowane różne grupy interesariuszy z terenu gminy, wśród których były władze gminy, pracownicy urzędu gminy, władze i pracownicy jednostek organizacyjnych gminy, a także przedstawiciele lokalnego społeczeństwa i przedsiębiorców. Plan został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Gmina Kowale systematycznie od wielu lat realizuje działania zmierzające do zmniejszenia zużycia energii oraz mniejszej emisji zanieczyszczeń. Wynikają one z przyjętych i systematycznie aktualizowanych dokumentów strategicznych Gminy, w tym Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kowale Oleckie. Główny cel Planu Gospodarki Niskoemisyjnej to: redukcja emisji zanieczyszczeń o 20% do 2020 r. w stosunku do roku bazowego na terenie gminy Kowale Oleckie. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania i stałej komunikacji ze społeczeństwem. W Planie zostały określone podstawowe źródła emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na obszarze gminy, którymi w największym stopniu są emitery lokalne. Uwzględniając możliwości finansowe Gminy, jak również możliwości wsparcia zewnętrznymi środkami władze wybierają do realizacji zrównoważony wariant działań, dający pewność realizacji zakładanych efektów ekologicznych i wyznaczonych celów, który w ostatnich latach nakierowany jest przede wszystkim na podniesienie standardów w jakości i bezpieczeństwie układów komunikacyjnych oraz promowania zastosowań odnawialnych źródeł energii ale także zakupu wysokosprawnych urządzeń spalinowych do utrzymania zasobów Gminy i bezpieczeństwa jej mieszkańców. Działania jakie podjęła Gmina w 2023 roku w obszarze Odnawialnych Źródeł Energii to: instalacja paneli fotowoltaiki o mocy 10kWp na dachu obiektu Szkoły Podstawowej w Kowalach Oleckich oraz instalacja systemu

ogrzewania nowowynbudowanego budynku socjalno-szatniowego przy stadionie wykonanego na bazie pompy ciepła.

IV.4. Wody powierzchniowe i podziemne

wody powierzchniowe

Na terenie gminy Kowale Oleckie brak jest większych cieków powierzchniowych. Do najważniejszych należą ciek: Jarka i Ełk (zwana Czarną Strugą), Mazurka oraz Jegrznia (Lega), a także strumień płynący po wschodnim obrzeżu Puszczy Boreckiej. Rzeka Jarka jest źródłową strugą rzeki Gołdapy. Źródła tej rzeki znajdują się na terenie gminy w północno-wschodniej części wsi Szarejki. Rzeka Ełk (Czarna Struga) ma swoje źródła nieopodal miejscowości Siedliska, około 12 km od Gołdapi i płynie w kierunku południowym. Przepływa przez jeziora: Szwałk, Piłwąg, Łażno, Litygajno, Łaśmiady, Straduny, Maleckie i Ełckie, zmieniając kilkakrotnie swoją nazwę (Czarna Struga, Łażna Struga, Ełk). Kończy swój bieg wpływając do Biebrzy. Rzeka Jegrznia (Lega) jest prawobrzeżnym dopływem Biebrzy. Źródła Jegrzni zlokalizowane są na północny – zachód od wsi Szarejki. Rzeka Mazurka płynąca w zachodniej części gminy Kowale Oleckie jest dopływem jeziora Łażno, do którego uchodzi w południowo-wschodniej jego części.

Gmina charakteryzuje się występowaniem małej ilości jezior. Większe ich skupienie występuje jedynie w południowo-zachodniej części gminy. Występujące na terenie gminy jeziora są pochodzenia rynnowego, przepływowe. Do największych należą m.in. Szwałk Mały, Szwałk Wielki, Piłwąg. Jezioro Szwałk Wielki jest największym zbiornikiem na terenie gminy i zajmuje powierzchnię ponad 2 km². Jego maksymalna głębokość to ok. 11 m. Wiele małych jezior przechodzi proces eutrofizacji, który prowadzi do przekształcenia tych zbiorników w płytkie stawy, zamieniające się kolejno w torfowiska wysokie.

wody podziemne

Na całym obszarze gminy dominuje czwartorzędowe piętro wodonośne. Występujące wody podziemne są średniej jakości i wymagają uzdatniania. Są również wody, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych dla wód do picia. Na obniżenie jakości wód mają wpływ przede wszystkim takie wskaźniki jak – żelazo, mętność i barwa. Mają one pochodzenie naturalne. Obecne w dużych ilościach żelazo (Fe), wraz z towarzyszącym mu manganem (Mn), jest charakterystyczne dla czwartorzędowych osadów wodnolodowcowych. Z obecnością związków Fe i Mn oraz substancji organicznej związane są też mętność i barwa wód.

IV.5. Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi

Gmina Kowale Oleckie w 2023 r. realizowała zadanie z tytułu ochrony przed substancjami niebezpiecznymi (dotyczy azbestu i wyrobów zawierających azbest). Złożony przez Gminę wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie uzyskał dofinansowanie w kwocie łącznej 34 402,90 zł (z tego 30 355,50 zł – NFOŚiGW i 4 047,40 zł – WFOŚiGW). Całkowity koszt zadania wyniósł 50 248,08 zł. Do

działania przystąpiło 41 właścicieli nieruchomości z terenu gminy Kowale Oleckie. Ilość zebranych materiałów niebezpiecznych zawierających azbest (płyty eternitowe) wyniosła 57,82 Mg.

IV.6. Obszary zielone

Na terenie Gminy Kowale Oleckie znajdują się tereny zieleni, które służą mieszkańcom jako tereny wypoczynkowe m.in. do zabaw dzieciom, podnoszą standard zasobności miejscowości w ogólnodostępne tereny urządzone, estetykę i funkcjonalność. Takie tereny znajdują się już w większości miejscowościach.

Największym terenem w Gminie Kowale Oleckie jest park spacerowo – wypoczynkowy położony w Kowalach Oleckich pomiędzy ul. Kościuszki i Dworcową, z licznymi alejkami, ławkami, placem zabaw dla dzieci oraz elementami siłowni zewnętrznej. W pozostałych miejscowościach gminy obiekty te zostały utworzone jako tereny rekreacyjne często z funkcjami wypoczynkowo – sportowymi, jak np. w miejscowościach: Stożne, Sokółki, Jabłonowo, Szwałk, Golubki, Borokowiny, Drozdowo. Od 2020 roku w Kowalach Oleckich i w Sokółkach funkcjonują Otwarte Strefy Aktywności, które zostały utworzone przy wsparciu środkami rządowymi przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. W 2023 r. przy obiekcie sportowym ORLIK w Kowalach Oleckich został utworzony teren integracji społecznej z urządzoną strefą zieleni w postaci nasadzeń drzew, krzewów oraz roślin kwiatnych. Ów teren uzupełnia infrastruktura wypoczynkowo-rekreacyjna w postaci ławek, altan ze stołami oraz miejscem na ognisko i grill. Ponadto zostały wykonane nasadzenia drzew miododajnych (lipa) przy drodze gminnej w miejscowości Zawady Oleckie.

IV.7. Rolnictwo

Gmina Kowale Oleckie jest gminą, w której rolnictwo dominuje. Jest to przede wszystkim działalność wykonywana przez osoby fizyczne. Użytki rolne w 2023 roku stanowiły powierzchnię 11 308 ha. W produkcji zwierzęcej nadal przeważa chów bydła mlecznego i opasowego. Gleby są ważnym składnikiem środowiska naturalnego. Występuje tu mozaika gleb brunatnych i bielicowych oraz czarne ziemie i mady. Gleby brunatne występują na terenach pagórkowatych falistych, na skale macierzystej, którą jest glina zwałowa i piaski gliniaste. Gleby bielicowe utworzyły się na piaskach glaciofluwialnych. Największe zróżnicowanie typów, rodzajów i gatunków gleb występuje w obrębie Wzgórz Szeskich. Najlepsze gleby – klasy III oraz IV bonitacyjnej należące do kompleksu 2-ego (pszennego dobrego) i 4-ego (żytniego bardzo dobrego), występują głównie w rejonie miejscowości: Jabłonowo, Sokółki, Guzy, Szeszki, Szwałk, Borkowiny, Chelchy, Kowale Oleckie, Kucze, Górczyce, Drozdowo i Lakiele. Mniej korzystne gleby, tj. kompleksu 3-ego (pszennego wadliwego) oraz kompleksu 5-ego (żytniego dobrego) występują w rejonie miejscowości: Kowale Oleckie, Jabłonowo, Szwałk, Wężewo, Kucze, Drozdowo, Zawady Oleckie, Szarejki, Monety, Kilianny, Kilianki, Stożne i Golubie Wężewskie. Udział gruntów ornych o poszczególnych klasach bonitacyjnych przesądza o strukturze upraw, wśród których nadal dominuje kukurydza na kiszonkę w ilości około 905 ha. Pozostałe uprawy to zboża: pszenica ozima i jara około 1 090 ha, żyto – 245 ha, mieszanki zbożowe – 2 356 ha, owies – 307 ha,

pszenżyto – 885 ha, jęczmień ozimy i jary – 340 ha, rzepak – 670 ha, bobik - 68 ha, ziemniaki - 26 ha, ugór – 118 ha.

Na uwagę zasługuje stosunkowo wysoki odsetek powierzchni łąk i pastwisk – 790 ha oraz trwałych użytków zielone na gruntach ornych – 3 100 ha, co umożliwia rozwój hodowli bydła mlecznego i mięsnego. Chów trzody chlewnej prowadzony jest w zaledwie 5 gospodarstwach rolnych.

Tabela. IV.1. Liczba gospodarstw rolnych według powierzchni

Lp.	Gospodarstwa rolne o powierzchni	Gmina Kowale Oleckie	
		Liczba gospodarstw	Struktura w % w ilości gospodarstw
1.	od 1,00 do 1,99 ha	170	22,88
2.	od 2,00 do 4,99 ha	161	21,67
3.	od 5,00 do 9,99 ha	108	14,54
4.	od 10,00 do 14,99 ha	77	10,36
5.	od 15,00 do 19,99 ha	53	7,13
6.	od 20,00 do 49,99 ha	134	18,04
7.	od 50,00 do 99,99 ha	28	3,77
8.	100 ha i więcej	12	1,61
	w tym: powyżej 300 ha	3	0,40
	Razem	743	100

Powyższe dane wskazują, że gospodarstwa rolne małe – o powierzchni do 15 ha, stanowią 516 gospodarstw rolnych (507 w 2022 r.) co stanowi 69,45% (68,70% w 2022 r.) z ogólnej ich liczby tj. 743 (738 w 2022 r.) wszystkich gospodarstw.

IV. 8. Gospodarka odpadami

W 2023 na terenie Gminy Kowale Oleckie funkcjonował Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO) zgodnie z którym obowiązywał system zbiórki odpadów w systemie pojemnikowo/workowym z podziałem na frakcje: metale i tworzywa sztuczne, papier, szkło, odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zmieszane/resztkowe. Ponadto na terenie gminy selektywnie zbierane są także frakcje: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, szkło, złom metalowy, inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady wielkogabarytowe, popiół paleniskowy, odpady niebezpieczne (przeterminowane leki, baterie i akumulatory, świetlówki i inne odpady zawierające rtęć, oleje i tłuszcze jadalne, chemikalia), zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony oraz odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych (igły i strzykawki) oraz tekstylia i odzież.

Na terenie gminy Kowale Oleckie systemem odbioru odpadów objęte były wszystkie nieruchomości (zamieszkałe i niezamieszkałe).

Podmiotem świadczącym usługę odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości była Koma Ełk Sp. z o.o.; Instalacją Komunalną do której trafiały odpady w celu ich zagospodarowania był Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Siedliskach k/Ełku (w ramach członkostwa Gminy w Związku Międzygminnym „Gospodarka Komunalna”)

Łączna ilość odpadów komunalnych wytworzona w 2023 roku z terenu gminy i przekazana do zagospodarowania wyniosła – 884,28 Mg (dane obejmują odpady odebrane bezpośrednio od właścicieli nieruchomości oraz odebrane w PSZOK), w tym:

- papier i tektura- 22,2 Mg
- metale i tworzywa sztuczne- 105,6 Mg
- szkło- 58,1 Mg
- odpady biodegradowalne- 22,5 Mg
- odpady zmieszane/resztkowe -557,86 Mg
- odpady wielkogabarytowe -37,5 Mg
- popiół paleniskowy -29,02 Mg
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny- 1,9 Mg
- odpady budowlane i rozbiórkowe- 49,4 Mg
- odzież i tekstylia- 0,2 Mg

Przyjęte w 2023 roku metody naliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami:

- nieruchomości zamieszkałe – od 1 mieszkańca;
- nieruchomości niezamieszkałe:
 - za pojemnik/worek przy jednorazowym odbiorze
 - roczna opłata ryczałtowa (domki letniskowe oraz inne nieruchomości rekreacyjno-wypoczynkowe)

Obowiązujące w 2023 roku stawki opłat:

nieruchomości zamieszkałe

Sposób gromadzenia odpadów	stawka opłaty/osobę
selektywny	29,00 zł 25,00 zł*
nieselektywny	58,00 zł

*po uwzględnieniu częściowego zwolnienia z opłaty z tytułu kompostowania bioodpadów w kompostowniku przydomowym

nieruchomości niezamieszkałe

Sposób gromadzenia odpadów	Stawka opłaty
<i>selektywny</i> - worek 50 l - worek 120 l - worek 160 l - worek 240 l - pojemnik 120 l - pojemnik 240 l - pojemnik 660 l - pojemnik 1100 l - kontener KP 7	 10,00 zł 24,00 zł 32,00 zł 48,00 zł 24,00 zł 48,00 zł 132,00 zł 220,00 zł 1400,00 zł
- opłata ryczałtowa	138,00 zł
<i>nieselektywny</i> - worek 50 l - worek 120 l - worek 160 l - worek 240 l - pojemnik 120 l - pojemnik 240 l - pojemnik 660 l - pojemnik 1100 l - kontener KP 7	 20,00 zł 48,00 zł 64,00 zł 96,00 zł 48,00 zł 96,00 zł 264,00 zł 440,00 zł 2800,00 zł
- opłata ryczałtowa	276,00 zł

IV. 9. Składowisko odpadów w Stożnem

Zamknięte i zrehabilitowane składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane jest w m. Stożne gm. Kowale Oleckie na działce o nr geod. 175/43.

Rehabilitację zakończono w 2012 roku. Obecnie prowadzony jest monitoring poeksploatacyjny. W analizowanym roku żaden z badanych parametrów fizyko-chemicznych nie wykazał przekroczenia dopuszczalnych prawem norm.

ROZDZIAŁ V KOMUNIKACJA I DROGOWNICTWO

V.1. Sieć drogowa

Na sieć drogową Gminy Kowale Oleckie składają się drogi:

- krajowe,
- wojewódzkie,
- powiatowe,
- gminne (w tym drogi wewnętrzne – ulice, drogi dojazdowe do gruntów i gospodarstw).

Drogi krajowe przebiegające przez teren gminy:

- Nr 65 Gołdap – Bobrowniki (odc. w granicach gminy o dł. 15 km),

Drogi wojewódzkie przebiegające przez teren gminy:

- Nr 652 Kowale Oleckie z DW 653 w Suwałki (odc. w granicach gminy o dł. 7 km)

Drogi powiatowe o długości 100 km, w tym o nawierzchni bitumicznej – 62 km, żwirowo-gruntowe 38 km.

Drogi gminne posiadają łączną długość 338 km z tego:

- 29 km o nawierzchni bitumicznej,
- 4 km o nawierzchni betonowej,
- 305 km o nawierzchni gruntowej (w tym 245 km wzmocnioną żwirem).

V.2. Inwestycje drogowe

W 2023 roku Gmina zrealizowała przebudowę dróg gruntowych utwardzonych na bitumiczne o dł ok. 2 km relacji Lakiele – Kucze oraz ponad 0,3 km w Szarejkach, a także wyniesienie przejścia dla pieszych na ul. Witosa w Kowalach Oleckich. Drogi gminne były poddawane bieżącemu utrzymaniu, a co za tym idzie: profilowaniu, skarpowaniu, żwirowaniu, wykaszaniu poboczy, zmiataniu, a w okresie zimowym odśnieżaniu i zwalczaniu śliskości. Gmina w równym udziale finansowym tak jak Powiat Olecki wspierała również środkami własnymi zadania inwestycyjne i remontowe realizowane na drogach powiatowych.

V. 3. Zezwolenia na przewóz osób

Na terenie gminy Kowale Oleckie w 2023 roku świadczone były usługi przewozu osób w krajowym transporcie drogowym przez następujących przewoźników posiadających stosowne licencje:

1. Biuro Usług Turystycznych „Żak Tourist” Sp. z o.o. ul. Rybacka 2, 16 – 300 Augustów.
2. Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej „POLONUS” w Warszawie Spółka Akcyjna, ul. Aleje Jerozolimskie 144, 02 – 305 Warszawa.
3. Podlaska Komunikacja Samochodowa NOVA S.A., ul. Bohaterów Monte Cassino 8, 15-873 Białystok, Oddział w Suwałkach, ul. Wojska Polskiego 100, 16-400 Suwałki

4. Andrzej Jasionowski, ul. Kolejowa 2A, 11-500 Giżycko
5. FASTER Sp.z.o.o., ul. Marii Konopnickiej 7/4, 10-168 Olsztyn

ROZDZIAŁ VI GOSPODARKA KOMUNALNA

VI. 1. System zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenie w wodę tworzą:

- 1) ujęcia wody w Kowalach Oleckich i w Stożnem,
- 2) stacje poboru i uzdatniania wody w Kowalach Oleckich i Stożnem
- 3) przepompownie wody w Lakielach, Chelchach i Szarejkach,
- 4) sieć wodociągowa.
- 5) sieć wodociągowa PWiK Gołdap.
- 6) sieć wodociągowa i ujęcie SM NOWA.
- 7) sieć wodociągowa SM Mazury.

System umożliwia dostęp do wody pitnej prawie wszystkim mieszkańcom gminy (99%). Eksploatacją wodociągów gminnych zajmuje się Referat ds. Infrastruktury, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich

Zdolność produkcyjną ujęć wodociągowych obsługiwanych przez Urząd przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. VI.1. Zdolność produkcyjna ujęć wodociągowych w 2023 r.

Lp.	Lokalizacja ujęć wody	Zdolność produkcyjna (m3/dobę)
1.	Kowale Oleckie – 2 ujęcia głębinowe	480
2.	Stożne – 2 ujęcia głębinowe	696
Razem		1176

Urząd Gminy w Kowalach Oleckich obsługuje 156,4 km rozdzielczej sieci wodociągowej i dostarcza wodę do 1281 odbiorców, z tego 1246 stanowią gospodarstwa domowe, w części połączone z gospodarstwami rolnymi.

Tabela. VI.2. Sieć wodociągowa, dane za lata 2019 – 2023

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (km /szt./h)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Długość sieci rozdzielczej	156,3	156,4	156,4	156,4	156,4
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych	663	668	672	676	677

3.	Liczba awarii sieci wodociągowych	60	50	30	35	50
4.	Przeciętny czas usuwania awarii wodociągowej (w h)	24	24	24	8	12

Tabela. VI.3. Odbiorcy wody, dane za lata 2019 – 2023

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (km /szt./h)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Gospodarka komunalna ogółem	1311	1284	1260	1311	1281
	w tym gospodarstwa domowe	1272	1242	1211	1272	1246

Tabela.VI.4. Pobór wody z ujęć.

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (tys. m3)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Pobór wody ogółem	348	294	278	284	316
	Pobór wody średniodobowy	0,99	0,80	0,76	0,77	0,87

Tabela.VI.5. Wybrane parametry zaopatrzenia w wodę w latach 2018 – 2023

Lp.	Wyszczególnienie	Sprzedaż wody pitnej (w tys. m3)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Sprzedaż wody pitnej dla ogółu odbiorców	136	162	140,7	138	136
2.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych (w tym rolne)	127	151,5	132,5	125	134
3.	Zużycie wody w zakładach i instytucjach	9,0	10,5	8,2	13	2
4.	Zużycie wody w obiektach rekreacyjnych (letniskowych)	0	0	0	0	0
5.	Pobór wody na cele własne	90	50	95	50	50
	wskaźnik %	25	17	26	17,61	15,682
6.	Straty	126,3	82	132	102	131,6
	wskaźnik %	36	28	36	35,91	41,65
7.	Cena brutto z 1 m3 dostarczonej wody dla wszystkich odbiorców	2,92	2,99	3,07	3,10	3,13

Na terenie gminy Kowale Oleckie na 1 km sieci wodociągowej rozdzielczej przypada zaledwie 0,12 odbiorców. Uwarunkowania te przedkładają się znacząco na wielkość strat w dostawie wody.

Najczęstszą przyczyną strat wody w sieciach wodociągowych zewnętrznych są:

- stan techniczny przewodów i armatury,
- warunki gruntowe,
- wiek instalacji przyłączy i sieci rozdzielczej wodociągowej,
- przecieki wody z nieszczelnych przewodów i uzbrojenia sieci wodociągowej,
- wady materiałów i awarie przewodów wodociągowych,
- kradzieże wody,
- nadmierne ciśnienie wody w sieci i jego zmiany w cyklu dobowym.

VI.2. Jakość wody pitnej

Woda pobierana z ujęć głębinowych w Kowalach Oleckich i Stożnem jest uzdatniana poprzez złoża filtracyjne w dwustopniowym cyklu w celu redukcji żelaza i manganu.

Mieszkańcom gminy jest dostarczana woda o jakości przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Woda jest okresowo badana w laboratoriach posiadających Certyfikat Akredytacji. Badania wykonywane są wg harmonogramu badań w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego (rozszerzonego). Harmonogram jest uzgadniany i podlega zatwierdzeniu przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

VI.3. System kanalizacyjny

System kanalizacyjny na terenie gminy Kowale Oleckie tworzą:

- oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna w Kowalach Oleckich, do której podłączone są miejscowości: Kowale Oleckie, Daniele, Stożne, Golubki
- przepompownie ścieków – 6 szt. w miejscowości Kowale Oleckie, 1 szt. w miejscowości Daniele, 1 szt. w miejscowości Rogówko, 5 szt. w miejscowości Stożne, 5 szt. w miejscowości Golubki
- sieć kanalizacyjna w miejscowościach Kowale Oleckie, Daniele, Stożne, Golubki
- Oczyszczalnia ścieków SM Drozd w msc.: Drozdowo, Drozdówko, Borkowiny, Mściszewo, Wężewo.

Oczyszczalnia ścieków w Kowalach Oleckich

Wydajność oczyszczalni w Kowalach Oleckich wynosi 350 m³/dobę. Dopływ ścieków komunalnych do oczyszczalni następuje poprzez kolektor sanitarny o łącznej długości

25,5 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 580 dostawców w tym 562 gospodarstw domowych.

Tabela.VI.6. Sieć kanalizacyjna Kowale Oleckie

Lp.	Sieć kanalizacyjna	Ilość (km /szt./h)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Długość sieci kanalizacyjnej	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	281	277	281	285	286
3.	Liczba awarii systemów kanalizacji	40	30	40	40	30

Tabela. VI.7. Dostawcy ścieków komunalnych Oczyszczalnia Kowale Oleckie

Lp.	Odbiorcy usług kanalizacyjnych	Ilość (km /szt./h)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Dostawcy ogółem	580	580	580	580	580
	w tym: gospodarstwa domowe	562	562	562	562	562
2.	Wskaźnik % mieszkańców odprowadzających ścieki do kanalizacji sanitarnej	49	49	49	49	49

Tabela.VI.8. Struktura ścieków oczyszczonych w latach 2019 – 2023 Oczyszczalnia Kowale Oleckie

Lp.	Wyszczególnienie	Ścieki oczyszczone (w tys. m3)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Ścieki oczyszczone ogółem, z tego:	47,7	55,45	49,0	51,8	46
	ścieki dopływające wg faktur	45,7	55	47	50,1	45
	w tym z gospodarstw domowych	40,7	45	40	29,4	45
2.	ścieki dowożone	2	0,45	2	2	1
3.	wody filtracyjne	0	0	0	0	0
4.	Średnia dobową ścieków oczyszczonych	0,125	0,150	0,128	0,138	0,126
5.	Koszt brutto utylizacji 1 m ³ – ustalony wg taryf	5,12	5,25	5,25	5,48	5,53

Oczyszczalnia ścieków w Staczach

Do oczyszczalni podłączona jest miejscowość: Stacze. Sieć kanalizacyjna w miejscowości Stacze wynosi 1 km. Wydajność oczyszczalni w Staczach wynosi 18 m³/dobę. Dopływ ścieków komunalnych od 17 dostawców do oczyszczalni następuje poprzez kolektor sanitarny o łącznej długości 1 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 17 dostawców w tym 16 gospodarstw domowych.

Tabela.VI.9. Sieć kanalizacyjna Oczyszczalnia Stacze

Lp.	Sieć kanalizacyjna	Ilość (km /szt./h)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Długość sieci kanalizacyjnej	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	5	5	5	5	5
3.	Liczba awarii systemów kanalizacji	0	0	1	2	2

Tabela. VI.10. Dostawcy ścieków komunalnych Oczyszczalnia Stacze

Lp.	Odbiorcy usług kanalizacyjnych	Ilość (km /szt./h)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Dostawcy ogółem	17	17	17	17	17
	w tym: gospodarstwa domowe	16	16	16	16	16
2.	Wskaźnik % mieszkańców odprowadzających ścieki do kanalizacji sanitarnej	2	2	2	2	2

Tabela.VI.11. Struktura ścieków oczyszczonych w latach 2018 – 2023 Stacze

Lp.	Wyszczególnienie	Ścieki oczyszczone (w tys. m3)				
		2019	2020	2021	2022	2023
1.	Ścieki oczyszczone ogółem, z tego:	3	2	3	3	2
	ścieki dopływające wg faktur	3	2	3	3	2
	w tym z gospodarstw domowych	3	2	3	3	2
2.	ścieki dowożone	0	0	0	0	0
3.	wody filtracyjne	0	0	0	0	0
4.	Średnia dobowo ścieków oczyszczonych	0,0054	0,0054	0,0054	0,0032	0,0055
5.	Koszt brutto utylizacji 1 m ³ – ustalony wg taryf	9,20	9,25	9,25	5,48	5,53

W obecnym stanie obiekt oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznej osiąga zdolność techniczną w zakresie oczyszczania ścieków w stopniu pozwalającym na wprowadzanie ścieków do środowiska o jakości wskaźników nieprzekraczających warunków pozwolenia wodno - prawnego.

Oczyszczalnie Przydomowe na terenie gminy Kowale Oleckie:

Ilość przydomowych oczyszczalni na dzień 31.12.2023 r. wynosiła - 147 szt. Wszystkie podłączone do w/w oczyszczalni budynki, to gospodarstwa domowe.

Ilość szamb na dzień 31.12.2023 r. wynosiła – 514 szt.

ROZDZIAŁ VII TURYSTYKA I GOSPODARKA

VII.1.Turystyka

Brak naturalnych akwenów wodnych sprawia, iż gmina Kowale Oleckie jest mało atrakcyjna pod względem turystyczno-rekreacyjnym w typowym okresie wakacyjnym. Do głównych i bardzo istotnych walorów gminy należy zaliczyć duże, prawnie chronione powierzchnie o wyjątkowych walorach przyrodniczych, urozmaicone kompleksy leśne, rozciągające się na terenie gminy deniwelacje terenu, czyste powietrze, które bardzo przyciągają miłośników przyrody. Na terenie gminy jest 10 gospodarstw agroturystycznych, które oferują ok. 80 miejsc noclegowych.

Szlaki i atrakcje turystyczne gminy Kowale Oleckie

- szlak "Mostami Mazurki i brzegami jezior ku puszczańskim ostępom" - oznaczony kolorem czerwonym,
- szlak "Po wierchach i jarach Szeskiego Garbu" - oznaczony kolorem niebieskim,
- szlak "Po dworach i jeziorach prowadzący" - oznaczony kolorem zielonym
- szlak wodny: Puszcza Borecka – jezioro Szwałk Wielki – jezioro Ełk
- zabytkowe parki, m.in. w: Dorszach, Staczach, Szwałku, Wężewie

VII.2. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na koniec 2023 r. ilość zarejestrowanych podmiotów, które mają główne miejsce prowadzenia działalności na terenie gminy Kowale Oleckie, to 160 podmiotów, z czego status „aktywny” posiadało 111, status „zawieszony” 49.

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy, to przede wszystkim jednoosobowe firmy oraz mikroprzedsiębiorcy, zatrudniający mniej niż 10 pracowników oraz małe

przedsiębiorstwa prowadzące małe zakłady rodzinne, zatrudniające mniej niż 50 pracowników.

Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: handel detaliczny, usługi ogólnobudowlane, przerób drewna, zakłady stolarskie, transport drogowy towarów.

Ilość znaczących placówek usługowych dla ludności przedstawia się następująco:

- sklepy ogólnospożywcze – 7,
- sklepy branżowe – 1,
- lokale gastronomiczne – 4,
- zakłady fryzjerskie i kosmetyczne - 1,
- przychodnie lekarskie – 1,
- apteki – 1,
- banki – 1,
- urzędy pocztowe – 1,
- stacja paliw – 2,
- myjnia samochodowa – 1.

Podmioty zarejestrowane według przeważającego kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) przedstawiają się następująco:

1. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 14,
2. Górnictwo i wydobywanie – 0,
3. Przetwórstwo przemysłowe – 24,
4. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – 1,
5. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – 0,
6. Budownictwo – 50,
7. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle – 29,
8. Transport i gospodarka magazynowa – 8,
9. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 8,
10. Informacja i komunikacja – 2,
11. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 0,
12. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 0,
13. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 6,
14. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 0,
15. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne – 0,
16. Edukacja – 2,
17. Opieka zdrowotna i opieka społeczna – 8,
18. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 1,
19. Pozostała działalność usługowa – 7,
20. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – 0,
21. Organizacje i zespoły eksterytorialne – 0.

VII.3. Koncesje na alkohol i liczba punktów sprzedaży alkoholu

W 2023 r. zwiększyła się liczba punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych o 1 lokal gastronomiczny. Według stanu na koniec 2023 r. na terenie gminy Kowale Oleckie funkcjonowało ogółem 13 punktów sprzedaży alkoholu, z tego:

- 9 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 4 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia).

W 2023 r. wydano 1 nowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydano również 2 jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych podczas festynów.

VII. 4. Organizacje pozarządowe

W 2023 r. na realizację zadań publicznych Gminy przez organizacje pozarządowe została przeznaczona kwota 72 000,00 zł. W wyniku ogłoszonych dwóch konkursów dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych gminy, przekazano dotację w kwocie 68 000,00 zł.

Łącznie z ramach ogłoszonych konkursów podpisano 10 umów na realizację zadań publicznych Gminy.

Wydatkowanie środków według zakresu zadań publicznych przedstawia się następująco:

1) Wsparcie i upowszechnianie kultury fizycznej – w szczególności organizację zawodów, rozgrywek, spartakiad, turniejów i rajdów sportowych, biegów przełajowych w Gminie Kowale Oleckie oraz jej reprezentacja na zewnątrz

- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Rekreacji „KOWALAK” z siedzibą w Kowalach Oleckich zadanie pt. „W zdrowym ciele, zdrowy duch” – 15 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości

2) Zadania w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – działania integracyjne poprzez organizację festynów, spotkań i wycieczek integracyjnych

- Stowarzyszenie „POMOCNA DŁOŃ” z siedzibą w Kowalach Oleckich zadanie pt. „Integracyjne Spotkanie Sąsiedzkie”) 3 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości.

3) Działania integracyjne w formie organizacji festynów, spotkań, inicjatyw propagujących podniesienie bezpieczeństwa, „Dni rodziny”, „Czas dla rodziny”

- „Stowarzyszenie nasze Stożenki” z siedzibą w Stożnem zadanie pt. „Spotkajmy się podczas Dni Stożnego 2023” – 3 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości.

- Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku zadanie pt. „Bezpiecznie i rodzinnie w Gminie Kowale Oleckie” – 3 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości.

4) Organizacja imprez, przeglądów, dni, konferencji związanych z promocją dziedzictwa kulturowego i patriotycznego

- nie wpłynęła żadna oferta.

5) Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

- Stowarzyszenie Gołdapski Fundusz Lokalny, zadanie pt. „Działaj Lokalnie” – 5 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości.

- Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku, zadanie pt. „Centrum Organizacji Pozarządowych w Olecku” – 4 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości.

6) Stworzenie różnych form spędzania wolnego czasu (obozy, półkolonie, zimowiska, wycieczki oraz finansowanie imprez dla dzieci i młodzieży) jako promocja zabawy bez alkoholu i środków psychoaktywnych

- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Rekreacji „KOWALAK” z siedzibą w Kowalach Oleckich, zadanie pt. „Dzień sportu i zabawy w Gminie Kowale Oleckie” – 10 000,00 zł. Środki rozdysponowane w całości.

- „Stowarzyszenie nasze Stożenki” z siedzibą w Stożnem zadanie pt. „Profilaktyka uzależnień oraz zachowań ryzykownych pośród dzieci, młodzieży i dorosłych” – 10 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości.

- Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku zadanie pt. „Uzależnia mnie tylko sport i radość – profilaktyka poprzez sport i integrację międzypokoleniową” – 10 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości.

7) Działalność na rzecz osób starszych i samotnych – działania integracyjne poprzez organizację festynów, spotkań i wycieczek integracyjnych

- Stowarzyszenie „Kuźnia Dobrych Praktyk”, zadanie pt. „Kółko, słupek, ażur” – 5 000,00 zł. Środki rozdysponowano w całości.

W zrealizowanych przez organizacje pozarządowe, zadaniach publicznych dofinansowanych przez Gminę, działaniami objętych zostało ponad 1 654 osoby, będące bezpośrednimi adresatami (beneficjentami) działań publicznych oraz około 2 850 osób wzięło udział w zorganizowanych koncertach, imprezach rekreacyjnych i sportowych.

Stworzenie partnerskich relacji przyczyniło się do właściwej realizacji zadań publicznych, które oprócz wymienionych dofinansowanych zadań, aktywnie uczestniczą w życiu

społeczności lokalnej, a także odpowiadając na zapotrzebowanie społeczne, samodzielnie podejmują się organizacji przedsięwzięć skierowanych do ogółu mieszkańców gminy.

VII.5. Fundusz sołecki

W samorządach od kilku lat funkcjonuje fundusz sołecki. Wysokość funduszu jest wyliczana na poszczególne sołectwa. O przeznaczeniu funduszu decydują mieszkańcy na zebraniach sołeckich. Aby wiosek sołectwa został przyjęty do realizacji musi spełniać warunki określone w ustawie o funduszu sołeckim, która mówi, że środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć określonych we wniosku sołectwa, które są: zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców, są zgodne ze strategią rozwoju gminy; ponadto powyższe warunki muszą być spełnione łącznie.

W roku budżetowym 2023 w Gminie Kowale Oleckie nie wyodrębniono środków finansowych na fundusz sołecki.

VII.6. Bezrobocie.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) w Olecku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 1 636 osoby. Stopa bezrobocia zgodnie z danymi GUS dla powiatu oleckiego wynosiła 10,9%. W kraju wynosiła 5,1%, zaś w województwie warmińsko-mazurskim 8,3%. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Kowale Oleckie zarejestrowani w PUP w tym czasie wynosiła łącznie 290 w tym 150 kobiet. Prawo do zasiłku przysługiwało 63 osobom. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 126 osób nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych.

Formy aktywizacyjne jakie były stosowane w 2023 roku wobec osób bezrobotnych to:, roboty publiczne – 6 osób, staże - 4 osoby, prace społecznie użyteczne – 6 osób. Z wszystkich wyżej wymienionych form aktywizacji, jakie wdrażała Gmina Kowale Oleckie korzystali w 2023 r. bezrobotni z terenu gminy Kowale Oleckie.

ROZDZIAŁ VIII OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie gminy Kowale Oleckie funkcjonują publiczne placówki oświatowe t. j.:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach,
- Szkoła Filialna w Stożnem,
- Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich,
- Punkt Przedszkolny w Sokółkach,
- Punkt Przedszkolny w Stożnem

Finansowanie placówek oświatowych spełnia najważniejszą rolę w funkcjonowaniu i realizowaniu zadania statutowych. W Gminie Kowale Oleckie wydatki budżetowe poniesione na oświatę i wychowanie, które obejmują przedszkole, punkty przedszkolne i szkoły podstawowe, bez kosztu dowozu, kosztu obsługi księgowej szkół i kosztów edukacyjnej opieki wychowawczej stanowią blisko 22,13 % łącznych wydatków budżetu gminy.

Tabela.VIII.1. Źródła finansowania zadań oświatowych w 2023 r. [w zł], bez kosztów dowozu dzieci, obsługi księgowej placówek i edukacyjnej opieki wychowawczej.

Subwencja oświatowa	Dotacja przedszkolna	Dotacja podręcznikowa	Dochody własne placówek ośw.	Środki z budżetu gminy	Dotacja celowa Poznaj Polskę	Dotacja Pomoc na dziecko Ukraina	Razem
4 993 749,00	149 483,65	37 275,14	537 540,93	3 416 297,45	12 000,00	79 411,05	9 225 757,22

VIII.1. Przedszkola i Punkty Przedszkolne.

Na terenie gminy Kowale Oleckie funkcjonują:

- Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich,
- Punkt Przedszkolny w Sokółkach,
- Punkt Przedszkolny w Stożnem,

Liczba dzieci w przedszkolu w Kowalach Oleckich w roku szkolnym 2022/2023 wynosiła **93**, natomiast w roku szkolnym 2023/2024 wyniosła **92**.

Liczba dzieci w punkcie przedszkolnym w Sokółkach w roku szkolnym 2022/2023 wynosiła **14**, natomiast w roku szkolnym 2023/2024 wyniosła **10**.

Liczba dzieci w punkcie przedszkolnym w Stożnem w roku szkolnym 2022/2023 wynosiła **8** natomiast w roku szkolnym 2023/2024 wyniosła **3**.

Organem prowadzącym dla wskazanych jednostek jest Gmina Kowale Oleckie. W placówkach pracuje wykwalifikowana, profesjonalna i zaangażowana kadra pedagogiczna z kwalifikacjami w zakresie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, edukacji logopedycznej, psychologii, pedagogiki specjalnej, terapii pedagogicznej, języka angielskiego, wczesnego wspomagania rozwoju, oligofrenopedagogiki i rytmiki, która dba o wszechstronny rozwój dziecka. Sale dydaktyczne są przestronne z bogatą bazą pomocy dydaktycznych (dywany interaktywne, monitory interaktywne, ozoboty, komputery,

telewizory, biblioteczki, drukarki 3D, laboratoria przyszłości), które pomagają w zaspokajaniu dziecięcych potrzeb rozwojowych.

Placówki posiadają place zabaw.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców, potrzebom i wymaganiom dzieci, przedszkole i punkty przedszkolne organizują pracę tak, aby zapewnić wszechstronny rozwój dzieci, rozwój ich zainteresowań i zdolności. Przedszkolaki aktywnie uczestniczą w konkursach przedszkolnych, międzyprzedszkolnych oraz organizowane są dla nich zajęcia z różnych obszarów edukacji. W trosce o zdrowie i sukcesy naszych podopiecznych, wychodzimy naprzeciw potrzebom dzieci. W tym celu odbywają się dodatkowe zajęcia z: terapii pedagogicznej, logopedycznej, religii, języka angielskiego, rytmiki, wczesnego wspomagania rozwoju, kształcenia specjalnego wychowanków o niepełnosprawnościami na podstawie orzeczeń i opinii wydawanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęcia stymulacji sensorycznej, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia z psychologiem, zajęcia stymulowania psychoruchowego.

Uczniowie bardzo chętnie biorą udział w akcjach charytatywnych, również we współpracy między szkołami i wieloma instytucjami.

VIII.2. Szkoły Podstawowe.

Na terenie gminy funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach,
- Szkoła Filialna w Stożnem,

W roku szkolnym 2022/2023 wg Systemu Informacji Oświatowej (SIO) na 30.09.2022 r. na terenie gminy Kowale Oleckie działały 3 szkoły podstawowe, funkcjonowały w nich łącznie **28** oddziałów, w których uczyło się **355** uczniów, natomiast w roku szkolnym 2023/2024 wg SIO na 30.09.2023r. funkcjonowało **23** oddziałów, w których naukę wówczas rozpoczęło **319** uczniów.

Tabela VIII.2. Egzamin ósmoklasisty 2023 r.

	Liczba uczniów	Język polski	Matematyka	Język angielski
Kraj	-	66%	53%	66%
Województwo	-	62%	48%	62%
Powiat	379	63%	49%	62%
Gmina	56	59%	45%	60%
SP Kowale Oleckie	31	55%	40%	62%
SP Stożne	7	72%	69%	66%
SP Sokółki	18	62%	44%	54%

VIII.3. Zatrudnienie w placówkach oświatowych.

Tabela.VIII.3 Zatrudnienie w placówkach oświatowych w roku szkolnym 2023/2024 wg SIO na 30.09.2023 r.

	Zatrudnienie		w tym:			
	Etaty	Osoby	Nauczyciele		Administracja, obsługa	
			Etaty	Osoby	Etaty	Osoby
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich	31,91	35	24,91	28	7	7
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach	24,88	27	17,88	20	7	7
Szkoła Filialna w Stożnem	6,00	6	5,00	5	1	1
Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich	17,32	19	9,32	11	8	8
Punkt Przedszkolny w Sokółkach	1,50	2	1,00	1	0,5	1
Punkt Przedszkolny w Stożnem	1,00	1	1,00	1	0,00	0
RAZEM	82,61	90,00	59,11	66	23,50	24,00

Tabela.VIII.4.Kadra nauczycielska wg stopnia awansu zawodowego w roku szkolnym 2023/2024 wg SIO na 30.09.2023 r. od 01 września 2023r. zgodnie ze zmianami Karty Nauczyciela awans zawodowy nauczyciela podzielono na trzy stopnie: nauczyciel początkujący, mianowany i dyplomowany likwidując stopień stażysty i kontraktowego.

	Liczba nauczycieli			
	Początkujący	Mianowani	Dyplomowani	Ogółem
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich	1,77	7,00	16,14	24,91
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach	2,00	6,00	9,88	17,88
Szkoła Filialna w Stożnem	1,00	1,00	3,00	5,00
Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich	4,16	1,00	4,16	9,32
Punkt Przedszkolny w Sokółkach	0,00	1,00	0,00	1,00
Punkt Przedszkolny w Stożnem	0,00	0,00	1,00	1,00
RAZEM	8,93	16,00	34,18	59,11

W roku szkolnym 2023/2024 według danych nauczyciele dyplomowani zatrudnieni byli na 34,18 etatu, co stanowi 57,83%. Drugą, co do wielkości grupą są nauczyciele mianowani 16,00 etatu co stanowi 27,07%. Nauczyciele początkujący 8,93 etatu co stanowi 15,10%.

VIII.4. Baza lokalowa i wyposażenie szkół

Gmina Kowale Oleckie prowadzi dwie szkoły Podstawowe: Szkołę Podstawową im. Jana Pawła w Kowalach Oleckich ul. Witosa 6, 19-420 Kowale Oleckie, Szkołę Podstawową im. Marii Konopnickiej w Sokółkach Sokółki 47, 19-420 Kowale Oleckie oraz Filię Szkoły Podstawowej w Stożnem, Stożne 6, 19-420 Kowale Oleckie. Obie szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne, wielofunkcyjne boiska sportowe do gry w piłkę ręczną, siatkową i koszykówkę (ORLIKI). Zaletą szkół prowadzonych przez gminę Kowale Oleckie jest pełne wyposażenie pracowni komputerowych w niezbędny sprzęt komputerowy, doposażenie klasopracowni w sprzęt multimedialny wspomagający pracę z uczniem oraz doposażenie w różnego rodzaju pomoce dydaktyczne.

Szkoła podstawowa w Kowalach Oleckich i w Sokółkach prowadzą oprócz działalności edukacyjno-wychowawczej również zbiorowe żywienie w funkcjonujących w placówkach kuchniach i stołówkach.

VIII.5. Projekty realizowane w placówkach szkolnych w roku 2023.

1. Projekt pn. „Bezpieczni piesi w Gminie Kowale Oleckie” nr POIS.03.01.00-00-0195/22 w ramach działania 3.1.: Rozwój drogowej i lotniczej sieci TEN-T , oś priorytetowa III: Rozwój Sieci Drogowej TEN-T i Transportu Multimodalnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. W ramach projektu wykonane zostały następujące zadania:

Zadanie 1: Doposażenie przejścia dla pieszych na ul. Witosa przy skrzyżowaniu z ul. Polną, droga publiczna nr 138020N

Zadanie 2: Doposażenie w mobilne miasteczko rowerowe oraz symulator zderzenia i trenażer czasu reakcji dla Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich, ul. Witosa 6, 19-42 Kowale Oleckie

Zadanie 3: Doposażenie w mobilne miasteczko rowerowe dla Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Sokółkach, Sokółki 47, 19-420 Kowale Oleckie

Okres realizacji od 22.03.2022 r. do 31.12.2024 r. Całkowity koszt projektu wynosił 160 893,60 zł. Kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 160 893,60 zł. Dofinansowanie całkowite wyniosło 136 759,56 zł.

2. Projekt pn. „Poprawa warunków jakości edukacji i sportu w szkołach Gminy Kowale Oleckie” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Osi Priorytetowej 9 – „Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych”, Działanie 9.3 – „Infrastruktura edukacyjna”, Poddziałanie 9.3.4 – „Infrastruktura edukacji ogólnokształcącej” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Projekt polegał na doposażeniu pracowni zajęć językowych (SP w Kowalach Oleckich i SP w Sokółkach), sal gimnastycznych (SP w Kowalach Oleckich i SP w Sokółkach) oraz specjalistycznych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SP w Kowalach Oleckich i SP w Sokółkach) zlokalizowanych w Gminie Kowale Oleckie. W ramach projektu wyposażone zostały pracownie do nauki przedmiotów kształcących w dziedzinach kompetencji kluczowych do wspomagania rozwoju uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, niepełnosprawnych, szczególnie uzdolnionych, z problemami w przyswajaniu wiedzy.

Zakres projektu obejmował:

- wyposażenie sali gimnastycznej – SP w Kowalach Oleckich, SP w Sokółkach
- wyposażenie pracowni logopedycznej – SP w Kowalach Oleckich
- wyposażenie pracowni językowej – SP w Kowalach Oleckich i SP w Sokółkach
- wyposażenie w sprzęt specjalistyczny i pomoce dydaktyczne do wspomagania rozwoju uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, uczniów niepełnosprawnych, uczniów szczególnie uzdolnionych, uczniów z problemami w przyswajaniu wiedzy – SP w Kowalach Oleckich, SP w Sokółkach.

Realizacja projektu dotyczyła okresu od 25.04.2022 r. do 31.12.2023r., Ogólna wartość projektu wyniosła 335 662,60 zł, w tym dofinansowanie ze środków zewnętrznych: 233 705,74 zł jako współfinansowanie z UE w kwocie: 233 705,74 zł. Wkład własny Gminy Kowale Oleckie wyniósł 101 956,86 zł.

W ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025” ustanowionego uchwałą Nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” zmienioną uchwałą Nr 23/2023 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „ Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”. Gmina Kowale Oleckie otrzymała wsparcie finansowe w 2023 r. dla palcówki oświatowej na:

- a) zakup książek będących nowościami wydawniczymi i niebędących podręcznikami w szczególności książek historycznych, w tym poświęconych historii Polski XX wieku oraz lektur szkolnych, w tym książek opublikowanych drukiem lub na innym nośniku (w tym książek obrazkowych, mówionych i elektronicznych), które są dostępne na rynku księgarskim, niezależnie od tego, czy jest to pierwsze wydanie czy wznowienie książki;
- b) zakup nowych elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych;
- c) realizację działań promujących czytelnictwo.

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich – kwota wsparcia finansowego: 12 000,00 zł. Gmina Kowale Oleckie zapewniła wkład własny w kwocie 3 000,00 zł, który stanowi 20 % kosztów realizacji zadania objętego dofinansowaniem.

Łączny koszt zadania wynosił 15 000,00 zł.

4. Gmina Kowale Oleckie realizowała w roku 2023 umowę z Ministerstwem Cyfryzacji na przekazanie 40 sztuk laptopów dla uczniów klas IV. Otrzymane laptopy to Acer TravelMate P215-54 o łącznej wartości 116 800,80 zł, przy czym wartość jednostkowa laptopa wyniosła 2 920,02 zł. „Laptop dla Ucznia” to program ustanowiony na mocy ustawy o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Ustawa stanowi, że przekazywanie laptopów odbywać się będzie co roku kolejnym rocznikom uczniów klas IV szkół podstawowych. Szkoły Podstawowe przekazały w formie umowy przekazania na własność rodzicom uczniów/opiekunom prawnym komputery przenośne typu Laptop dla łącznie 25 uczniów: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich przekazała – 16 laptopów, Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach – 9 laptopów. Gmina Kowale Oleckie zobowiązała się do zwrotu nadwyżki otrzymanych laptopów w liczbie 15 szt.

5. Gmina Kowale Oleckie w roku 2023r. otrzymała dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników ze środków Funduszu Pracy w wysokości 18 335,38 zł. Wydano 3 decyzje dla 3 pracodawców.

6. Gmina Kowale Oleckie w roku 2023 otrzymała dotację na realizację pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów i zasiłków szkolnych w wysokości 139 095,00 zł, z tego zostało wykorzystane 132 160,00 zł, wkład własny wynosił – 14 700,00 zł .

Liczba przyznanych stypendiów – 105 uczniów na kwotę – łączną 146 860 zł.

ROZDZIAŁ IX KULTURA I ZABYTKI

IX. 1. Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich

Tworzenie, upowszechnianie i ochrona kultury są podstawowym celami działalności statutowej GCK. Realizacja głównych zadań statutowych odbywa się głównie w oparciu o zaspokajanie i rozwijanie potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy Kowale Oleckie. Instytucja realizowała przedsięwzięcia o charakterze artystycznym, kulturalnym, edukacyjnym, animacyjnym i społecznym, w tym edukację kulturalną, tworzenie warunków rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, upowszechnianie i popularyzację czytelnictwa, udostępnianie zbiorów bibliotecznych oraz organizację imprez artystycznych i spotkań okolicznościowych. GCK składało wnioski o wsparcie finansowe na organizację wydarzeń kulturalnych do wielu instytucji. Pozyskiwano wsparcie rzeczowe i finansowe, co w znacznym stopniu pomogło zrealizować wyznaczone wcześniej cele. Średnia etatu w Gminnym Centrum Kultury w roku 2022 wynosiła 6,25. Działalność Gminnego Centrum

Kultury prowadzona była zgodnie z zadaniami określonymi w Statucie instytucji i obejmowała zróżnicowane formy aktywności kulturalnych.

Zadania zrealizowane w 2023 r.

Data realizowanego wydarzenia	Nazwa inicjatywy czego dotyczy	Współfinansowanie/ Współorganizator/ miejsce realizacji	Szacunkowa liczba odbiorców
STYCZEŃ			
20.01.2023 r.	WYSTAWA POKONKURSOWA prac wykonanych w ramach IV Ogólnopolskiego konkursu na rysunek prasowy im. Aleksandra Wołosza.	Galeria pod Skosem	30 osób
27.01.2023 r.	31 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy - zebrano 12 501,44 zł	Dotacja celowa z Gminy Kowale Oleckie	300 osób
30.01-03.02.2023 r.	„Aktywizator - Ferie z GCK”	Zajęcia integracyjno-aktywizujące dla uczestników obozu. Warsztaty tańca nowoczesnego, zabawy taneczne. Warsztaty muzyczne (instrumentalne, wokalne) połączone z zabawami muzycznorekreacyjnymi. Gry zespołowe (dwa ognie, piłka nożna. Turniej w lekkiej atletyce z nagrodami. Robotyka i kodowanie. Zajęcia modelarskie. Gry rekreacyjne i zręcznościowe (ping pong, piłkarzyki, cybergaj, twister, gry planszowe i karciane). Spotkanie z kinematografią! Bal karnawałowy. Zajęcia rekreacyjne na lodowisku krytym w Ełku.	30 dzieci
LUTY			
24.02.2023 r.	Koncert zespołu Dobre Wrażenie	Sala Kina Pionier	150 osób
25-26.02.2023 r.	Warsztaty Moc Kobiet!	Stowarzyszenie Szeskie Wzgórza	15 kobiet
11.02.2023 r.	KONKURS!!! Kup bilet do Kina PIONIER i wygraj zaproszenie na	Kino Pionier w Kowalach Oleckich	300 osób
Wylosowanie zwycięzcy konkursu w dn. 5 marca 2023 r.	Dwuosobowy pobyt w Hotelu Szyszko w Suwałkach z dostępem do strefy SPA!!!		
MARZEC			
03.03.2023 r.	Fotografia Pablo. Wernisaż prac Pawła Chocieszyńskiego	Galeria pod Skosem	45 osób

07.03.2023 r.	Ogłoszenie konkursu na inicjatywy oddolne Twoje Pole Wyobraźni	Działanie realizowane jest w ramach projektu pt. „Pole wyobraźni” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.	5 inicjatyw
26.03.2023 r.	Koncert Pieśni Wielkopostnych, w którym udział wzięły zespoły oraz kapele ludowe z terenu województwa warmińsko-mazurskiego i podlaskiego.	Dotacja celowa z Gminy Kowale Oleckie	150 osób
KWIECIEŃ			
kwiecień	Konkurs na najpiękniejszy projekt pisanki		60 dzieci
MAJ			
05.05.2022 r.	Banknoty polskie. „Historia banknotami znaczone”	Polskie Towarzystwo Numizmatyczne oraz Oleckie Stowarzyszenie Aktywnych „Zamek”	30 osób
01.05.2023 r.	Regionalny finał konkursu „Jawor – u źródeł kultury”	Zespół Jarka otrzymuje III nagrodę.	Charakter wojewódzki
17.05.2023 r.	Warsztaty tworzenia zakładek	OSP Kowale Oleckie	20 dzieci
23.05.2023 r.	Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich nagrodzona tytułem "Bibliotheca Bona 2022"	Inicjatorem oraz organizatorem konkursu jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie, zaś honorowy patronat nad wydarzeniem sprawuje Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wybór laureatów w konkursie jest uzasadniony szczególnymi osiągnięciami instytucji, aktywnością, kryteriami statystycznymi oraz doskonałą współpracą na linii biblioteka – organizator – czytelnik.	Charakter wojewódzki
28.05.2023 r.	Dzień otwarty z OSP w Kowalach Oleckich	OSP Kowale Oleckie Działanie realizowane jest w ramach projektu pt. „Pole wyobraźni” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.	100 osób
27.05.2023 r.	Dzień rodziny z GCK	Razem z OSP Kowale Oleckie zorganizowaliśmy wydarzenie na skwerze zielonym przy budynku GCK. Wśród atrakcji warto wymienić: występy zespołów tanecznych i muzycznych, poczęstunek i zimne napoje, animacje z OSP, zabawy rekreacyjne i czas z animatorami.	100 osób

29-31.05.2023 r.	„Młodzież z Kowali Oleckich poznaje polskie podania i legendy”. Wyjazd do Torunia.	W dniach 29-31 maja młodzież realizowała inicjatywę oddolną „Opowieści z dreszczykiem... W poszukiwaniu legend i historii niesamowitych” wzięła udział w wycieczce do Torunia. Podczas wyjazdu młodzi uczestnicy projektu m.in. uczestniczyli w warsztatach w Muzeum Żywego Piernika, a także poznawała rozmaite legendy w Domu Legend Toruńskich. Działania te są punktem wyjścia do zbierania legend w celu utworzenia profilu z legendami. Działanie było realizowane w ramach projektu pt. „Pole wyobraźni” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.	40 osób
CZERWIEC			
14.06.2023 r.	Spotkanie autorskie z Robertem Pawłowskim	Spotkanie z autorem kontynuacji „Nad Niemnem” E. Orzeszkowej. Spotkanie zostało zrealizowane w ramach oddolnej inicjatywy, razem z p. E. Pastorczyk, która była autorką pomysłu.	30 osób
19-20.06.2023 r.	Wyjazd studyjny bibliotekarzy i partnerów w ramach dobrych praktyk do Gdańska.	W dniach 19 i 20 czerwca bibliotekarze i partnerzy Gminnej Biblioteki Publicznej w Kowalach Oleckich odbyli wizytę studyjną w ramach projektu „Pole wyobraźni” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.	11 osób
22-25.06.2023 r.	Występ śpiewaczki Beaty Szulińskiej podczas OFKiŚL w Kazimierzu Dolnym	W dniach 22-25 czerwca już po raz 57. odbył się Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym, będący najważniejszym festiwalem kultury ludowej w Polsce. Udział w nim wzięło ponad 700 artystów ludowych. Gminę Kowale Oleckie reprezentowała Beata Szulińska, śpiewaczka z Chełch.	Charakter ogólnopolski
LIPIEC			
02.07.2023 r.	Sukces zespołu „Jarka” w Orzyszu!	W niedzielę, 02 lipca artyści ludowi z gminy Kowale Oleckie uczestniczyli w Orzyskich Spotkaniach Folklorystycznych. Podczas koncertu konkursowego zespół Jarka zajął I miejsce w kategorii zespołów śpiewaczych, zaś Ewelina Szymanowska otrzymała wyróżnienie w kategorii solistów. Gminę Kowale Oleckie reprezentował także zespół	Charakter regionalny

		Prząśniczki.	
08.07.2023 r.	Dni Stożnego	Działanie realizowane zostało w ramach projektu "Spotkajmy się podczas Dni Stożnego 2023!" razem ze Stowarzyszeniem Nasze Stożenki, wydarzenie współfinansowano ze środków Gminy Kowale Oleckie. Spośród atrakcji warto wymienić m.in.: specjały kuchni regionalnej, konkursy z nagrodami, animacje dla dzieci i młodzieży, koncert, warsztaty bębniarskie, wspólne grillowanie.	600 osób
15.07.2023 r.	Wyróżnienie Eweliny Szymanowskiej w Wojewódzkim Przeglądzie Kapel i Zespołów Śpiewaczych Warmii i Mazur.	W sobotę, 15 lipca 2023 roku w Jezioranach odbył się XXXVIII Wojewódzki Przegląd Kapel i Zespołów Śpiewaczych Warmii i Mazur. W kategorii solistów śpiewaków i/lub instrumentalistów Ewelina Szymanowska została nagrodzona wyróżnieniem.	Charakter ogólnopolski
21.07.2023 r.	Koncert "Z klasyką przez Polskę"	Koncert organizowany był przez Polski Impresariat Muzyczny. Wydarzenie odbyło się 21 lipca 2023 roku o godz. 17:00 w sali widowiskowej Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich. Wystąpiły: Ewa Pobłocka (fortepian) oraz Maria Leszczyńska (wiolonczela). Projekt „Z klasyką przez Polskę” był realizowany przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca, finansowany z środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.	100 osób
24–31.07.2023r.	Utworzenie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej	We współpracy z OSP w Kowalach Oleckich utworzono MDP, w skład której wchodziła młodzież z Kowali Oleckich. W ramach zajęć zorganizowano przeszkolenie z pierwszej pomocy, wyświetlano seanse kinowe, realizowano zajęcia ruchowe i rozwojowe, zorganizowano wyjazd do Ełku oraz wiele innych aktywizujących zajęć. Każdy uczestnik codziennie otrzymywał ciepły posiłek.	30 osób
30.07.2023 r.	Kowaliada	W niedzielę, 30 lipca 2023 roku po raz kolejny odbyła się Kowaliada – cykliczna impreza promująca gminę Kowale Oleckie w regionie. W ramach wydarzenia kulturalnego odbyły się konkurencje sportowo-rekreacyjne z atrakcyjnymi nagrodami, rozstrzygnięty został konkurs kulinarny, a także przyznane zostały nagrody za pracę twórczą na rzecz kultury ludowej.	900 osób
SIERPIEŃ			

04.08.2023 r.	Koncert Jana Kondraka	Koncert nawiązujący do twórczości artystów: "Cohen - Okudźawa - Stachura - Kondrak".	100 osób
WRZESIEŃ			
01.09.2023 r.	Finisaż. Kartki z notatnika grafika.	W Galerii „Pod Skosem” odbyła się wystawa kartek grafika współpracującego z GCK. Zostało wyeksponowanych przeszło 600 prac, często o tematyce humorystycznej. Autor tworzył swoje kartki przez kilka lat współpracy z GCK.	50 osób
14-16.09.2023 r.	Warsztaty decupage	Warsztaty zorganizowano wraz z KGW Sokółczanki. Projekt dofinansowano ze środków Programu „Działaj Lokalnie” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Stowarzyszenia Gołdapski Fundusz Lokalny i Gminy Kowale Oleckie realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce i Stowarzyszenie Gołdapski Fundusz Lokalny.	30 osób
16.09.2023 r.	Spotkanie z Iwoną Katarzyną Pawlak i Adamem Marjańskim odtwórcami ról Justyny i Jana z filmu „Nad Niemnem”.	Spotkanie z Iwoną Katarzyną Pawlak i Adamem Marjańskim odtwórcami ról Justyny i Jana z filmu „Nad Niemnem”. Przedsięwzięcie odbyło się w ramach inicjatywy „Nad Niemnem. Ciąg dalszy nastąpił!”, realizowanej w ramach projektu pt. „Pole wyobraźni” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.	130 osób
10.09.2023 r.	Wielkie gotowanie pod Szeską Górą.	W ramach współpracy z Gminą Kowale Oleckie oraz KOWR-u w Olsztynie zorganizowano imprezę pod nazwą „Wielkie gotowanie pod Szeską Górą”. Impreza miała charakter dożynkowy. Na placu była dostępna żywność regionalna. Na scenie wystąpili artyści ludowy i Kapela Świętojańska z Litwy. Zorganizowano szereg konkursów kulinarnych.	500 osób
08.09.2023 r.	Otwarcie Filii Bibliotecznej w Sokółkach.	W piątek, 8 września 2023 roku odbyło się uroczyste otwarcie Filii Bibliotecznej w Sokółkach, która została zmodernizowana i wyposażona ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025, Priorytet 2, Kierunek inwestycji 2.1., „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”.	50 osób

		Inwestycja została dofinansowana w kwocie 1 655 000,00 zł, a całkowity jej koszt wyniósł 2 019 000,00 zł. Realizacja zadania polegała na odnowieniu, unowocześnieniu i poprawie funkcjonalności budynku biblioteki, a także zakupie wyposażenia.	
23.09.2023 r.	Piknik rodzinny w Sokółkach.	Wraz z KGW Sokółczanki zorganizowano piknik rodzinny dla okolicznych mieszkańców. Głównym celem była prezentacja zaplecza infrastrukturalnego placówki i animacja życia kulturalnego mieszkańców. Projekt dofinansowano ze środków Programu „Działaj Lokalnie” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Stowarzyszenia Gołdapski Fundusz Lokalny i Gminy Kowale Oleckie realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce i Stowarzyszenie Gołdapski Fundusz Lokalny.	300 osób
24.09.2023 r.	Koncert "Najpiękniejsze wiersze w wykonaniu chóralnym"	W niedzielę, 24 września 2023 roku w Kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Kowalach Oleckich odbył się koncert "Najpiękniejsze wiersze w wykonaniu chóralnym". Wiersze najwybitniejszych polskich poetów, m.in. Słowackiego i Norwida, można było wysłuchać w opracowaniu wielogłosowym w wykonaniu Chóru Kontrapunkt z Elku oraz Chóru Cantate Domino z Kowali Oleckich. Wydarzenie kulturalne zostało przygotowane pod kierownictwem dra Rafała Sulimy oraz Marka Kondrackiego. Działanie zostało zrealizowane w ramach inicjatywy oddolnej „Lirycznie... Najpiękniejsze wiersze w wykonaniu chóralnym” autorstwa Chóru Cantate Domino. Działanie dofinansowano w ramach projektu „Pole wyobraźni” ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane pod merytoryczną opieką Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich.	120 osób
PAŹDZIERNIK			
20.10.2023 r.	BIBLIOTEKA - BLISKA REGIONOWI, BLISKA LUDZIOM Konferencja podsumowująca realizację	Konferencję "Biblioteka - bliska regionowi, bliska ludziom" podsumowującą realizację projektu "Pole wyobraźni" dofinansowanego ze	80 osób

	projektu "Pole wyobraźni" w ramach programu "Blisko"	środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. Konferencja odbędzie się 20.10.2023 roku o godz. 9:00 w sali widowiskowej Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich.	
20.10.2023 r.	„4 tony podłogi”	W piątek, 20 października 2023 roku na scenie Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich wystąpił Paweł Burczyk z monodramem "4 tony podłogi".	150 osób
31.10.2023 r.	„50 i co?” – poznajemy dobre praktyki	W ramach realizacji zadania „Pole wyobraźni” dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025, grupa bibliotekarzy, partnerów, uczestników i osób związanych z realizacją przez Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich projektu „Pole wyobraźni”, wzięła udział w spotkaniu, którego celem było omówienie dobrych praktyk opracowanych w ramach realizacji projektu, a także prezentacja pomysłów, rozwiązań oraz działań wynikających z bieżącej działalności instytucji, organizacji, a mogących zainspirować partnera w pracy. Spotkaniu towarzyszyło wydarzenie kulturalne pn. „50 i co?” w wykonaniu aktora Tomasza Karolaka.	30 osób
GRUDZIEŃ			
06.12.2023 r.	Mikołajki z GCK w tanecznym rytmie...	W środę, 6 grudnia 2023 roku, Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich zorganizowało imprezę mikołajkową. Podczas tego wydarzenia zespoły taneczne, działające przy Gminnym Centrum Kultury, zaprezentowały swoje umiejętności taneczne. Na zakończenie występów tanecznych, uczestnicy imprezy mieli przyjemność spotkać Świętego Mikołaja, który obdarował ich słodkimi upominkami.	200 osób

09.12.2023 r.	FESTIWAL KOWALOVE: STARCIE POKOLEŃ	W sobotnie popołudnie, 9 grudnia, Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich gościło Festiwal KOWALOVE - Starcie Pokoleń, który odbył się po raz drugi. Podczas tego wydarzenia na scenie wystąpili instrumentalni artyści, młodzieżowe zespoły, początkujące w świecie muzyki oraz grupy, które mają już na swoim koncie liczne występy przed publicznością. Najważniejszym punktem imprezy był występ weteranów lokalnej sceny muzycznej, którzy w latach 80. i 90. XX wieku rozpoczynali swoją przygodę z muzyką rockową właśnie w Kowalach Oleckich. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, gromadząc pełną publiczność.	100 osób
17.12.2023 r.	Koncert "Zjechaliśmy kapelą... w oczekiwaniu na Święta Bożego..."	Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich było miejscem, gdzie artyści ludowi przybyli, aby zaprezentować najpiękniejsze kolędy i pastorałki. Ich występ przyciągnął publiczność, wprowadzając ją w świąteczny nastrój. Wydarzenie to odnotowano jako udane i stanowiło ważny element programu kulturalnego. Warto wspomnieć, że finansowanie na to wydarzenie pozyskaliśmy z Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi w Warszawie.	150 osób
Łącznie: 50 wydarzeń			8 590 osób

W 2023 roku w ramach działalności edukacyjnej i animacyjnej zwanej także Amatorskim Ruchem Artystycznym, który jest wiodącym nurtem działań Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich, realizowane były zajęcia w poniższych formach:

1. Zajęcia taneczne, w ramach których powstały zespoły m.in.:

- grupa taneczna Atomówki,
- grupa taneczna Joker,
- grupa taneczna Debeściaki,
- grupa taneczna Sokółki,
- zumba dla dorosłych Sokółki,
- zumba dla dorosłych Kowale Oleckie.

2. Zajęcia muzyczne, w ramach których powstały zespoły m.in.:

- Why not,

- Revolution,
 - Summerhouse.
3. Zajęcia teatralne - Grupa teatralna
 4. Zajęcia manualne w dwóch grupach wiekowych.
 5. DKK Stożne i DKK Sokółki
 6. Zajęcia śpiewu ludowego
 - Zespół Śpiewaczy Prząśniczki,
 - Młodzieżowy Zespół Śpiewaczy Jarka,
 - Zespół Śpiewaczy Na Przyboś,
 - Solistka Ewelina Szymanowska,
 - Solistka Beata Szulińska.
 7. Zajęcia śpiewu chóralnego
 - Chór „Cantate Domino”.

Osoby zainteresowane uczestnictwem w zajęciach są mile widziane, niezależnie od poziomu talentu czy umiejętności, które wykazują. Uczestnicy mają okazję rozwijać swoje pasje, a także prezentować swoje talenty poprzez różnorodne formy, takie jak: występy, wystawy, wernisaże, koncerty i inne. Zajęcia muzyczne, manualne i taneczne są płatne, podczas gdy inne są oferowane bezpłatnie. Te sekcje są trwale obecne. Dodatkowo, w ramach realizacji projektów oraz inicjatyw społecznych, jak również w odpowiedzi na potrzeby lokalnej społeczności, organizowane, bądź współorganizowane były także różnorodne zajęcia, warsztaty i spotkania, były to m.in.:

1. Warsztaty mocy dla kobiet.
2. Warsztaty tworzenia zakładki do książek.
3. Warsztaty bębniarskie.
4. Warsztaty taneczne – performance.
5. Fitness w Stożnem.
6. Turniej tenisa stołowego.
7. Warsztaty pieczenia sękaczy.
8. Wielkie gotowanie w plenerze.
9. Warsztaty decupage.
10. Twórcze warsztaty z seniorami.
11. Tworzenie miejsc zieleni.
12. Pieczenie pierniczków.
13. Warsztaty kulinarne.

Na zajęcia przyjmowane są osoby, które wyrażą chęć uczestnictwa, bez względu na przejawiany talent czy umiejętności. Uczestnicy zajęć rozwijają swoje pasje. W ramach prezentacji swoich talentów organizowane są występy, wystawy, wernisaże, koncerty itp. Zajęcia muzyczne, manualne i taneczne są zajęciami odpłatnymi, pozostałe zajęcia mają charakter nieodpłatny.

1. Upowszechnianie sztuki filmowej

W Kinie PIONIER w Kowalach Oleckich odnotowano różnorodność aktywności kinowej, prezentując łącznie 142 seanse filmowe. Liczba widzów wyniosła 2 783 widzów. Kino konsekwentnie prezentowało nowości kinowe na rynku. Szczegółowe raporty statystyczne i finansowe były skrupulatnie prowadzone, obejmując codzienne, weekendowe, tygodniowe, miesięczne raporty, a także raporty do różnych instytucji kulturalnych.

Sprzedaż biletów w ciągu roku wyniosła 37 712 zł, generując różnorodne przychody z seansów - zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W analizie raportu za rok 2023 dotyczącego sprzedaży biletów w Kinie Pionier w Kowalach Oleckich wyraźnie widać różnorodność dystrybutorów i kraje pochodzenia filmów. Kino utrzymuje stałą aktywność przez cały rok, prezentując różnorodne filmy zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci, co odzwierciedla się w różnych rodzajach biletów - normalnych, ulgowych i grupowych.

2. Pozyskane środki zewnętrzne w 2023 r.

Nazwa projektu	Źródło dofinansowania	Kwota dofinansowania
„Twoje Pole wyobraźni”	MKiDN - NPRCz 2.0	67 700,00 zł
„Odlottowe ferie”	Fundacja Lotto	7 000,00 zł
„Zakup nowości wydawniczych”	MKiDN/ Gmina Kowale Oleckie (beneficjent)	9 500,00 zł
„Razem zrobimy więcej i lepiej”	Program „Działaj Lokalnie”	6 000,00 zł
„Zjechali kapelą... w oczekiwaniu na święta Bożego Narodzenia”	Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi	7 000,00 zł
„Wielkie gotowanie pod Szeską Górą”	KOWR w Olsztynie i Gmina Kowale Oleckie (beneficjent)	32 000,00 zł
Różne inicjatywy w ramach projektu „Twoje pole wyobraźni”	MKiDN - NPRCz 2.0	30 000,00 zł
Dotacje celowe	Gmina Kowale Oleckie	390 800,00 zł
„Ster na kulturę”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego/ Gmina Kowale Oleckie (beneficjent)	407 339,93 zł

IX.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich

W roku 2023 Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich kontynuowała swoje starania w podnoszeniu kompetencji bibliotekarzy oraz partnerów w promowaniu czytelnictwa. Dużym sukcesem były liczne szkolenia i warsztaty, jak również konkurs „Twoje pole wyobraźni”, który miał na celu inspirowanie lokalnej społeczności do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym poprzez różnorodne inicjatywy czytelnicze. Od 2004 roku biblioteka funkcjonuje w strukturach Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich, obejmując dwie filie w Sokółkach i Stożnem, oraz punkt biblioteczny w Domu Pomocy Społecznej „Zacisze”. W roku 2023 odnowiono budynek Filii Bibliotecznej w Sokółkach w ramach projektu „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”, co przyczyniło się do polepszenia warunków dla czytelników. Biblioteka oferuje także dostęp do zasobów internetowych, w tym zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej oraz platformy Empik Go. Usługi biblioteczne zostały rozszerzone o porady dotyczące obsługi komputera, Internetu oraz ksero, druku i skanowania dokumentów. Wprowadzono nowy system biblioteczny MAK+ z możliwością dostępu online do bazy katalogowej. Pod koniec 2023 roku udało się wprowadzić 60% zbiorów do systemu. Biblioteka pozyskała także środki pozabudżetowe w wysokości 4 740,00 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości wydawniczych. Ta inicjatywa umożliwiła uzupełnienie zbiorów o najnowsze publikacje, co zwiększyło atrakcyjność oferty dla czytelników.

Niektóre dane statystyczne:

L.p.	Nazwa	GBP w Kowalach Oleckich	Filia w Stożnem	Filia w Sokółkach	Ogółem
1.	Liczba woluminów	10 036	8 276	7 861	26 173
2.	Otrzymane dary	0	13	21	34
3.	Książki spisane (zniszczone i Zdezaktualizowane)	571	0	636	1 207
4.	Zakupione książki z dotacji MKiDN na kwotę 4 740,00 zł	74	32	51	157
5.	Zakupiono ze środków własnych na kwotę 4 740,00 zł	74	40	51	165
6.	Zarejestrowanych czytelników	323	79	222	624
7.	Wypożyczenia	7 351	1 448	5 930	14 729
8.	Korzystających z Internetu	2 520	295	348	3 163
9.	Udostępnianie woluminów i czasopism w czytelni	1 263	423	529	2 215
10.	Odwiedziny w bibliotece	7 520	1 562	3 258	12 340

Rok 2023 obfitował w wiele wydarzeń skierowanych do pracowników i partnerów biblioteki jak również społeczności lokalnej. Większość z nich mogła odbyć się dzięki dofinansowaniu

zadania „Pole wyobraźni” z budżetu Priorytetu 4 Kierunek interwencji 4.1 NPRCz 2.0 w latach 2021-2025 BLISKO 2022 2023 II nabór. Kwota dofinansowania w drugim roku wyniosła 67 600,00 zł plus wkład własny 8 848,39 zł ogółem całkowity koszt wyniósł 76 448,39 zł.

Realizacja zadania w pierwszym roku przyczyniła się do podniesienia kwalifikacji pracowników i partnerów poprzez udział w profesjonalnych szkoleniach i warsztatach.

Szkolenia i warsztaty:

L.p.	Temat szkolenia	Data	Liczba uczestników
1.	Warsztaty "Co kryje książka?"	18.03.2023	10
2.	Szkolenie "Techniki redukowania stresu"	20.04.2023	11
3.	Szkolenie "Bajeczne czytanie. Techniki głośnego czytania"	21.04.2023	11
4.	Szkolenie "Od biblioteki do nieoczywistego umysłu"	12.10.2023	12
5.	"Twórcze warsztaty z seniorami"	12.10.2023	14
6.	Szkolenie "Cztery pory roku – praca z użytkownikami metodą pedagogiki zabawy"	13.10.2023	10
7.	"Od pomysłu do czytelnika"	19.10.2023	34

Sumarycznie uczestnicy spędzili 259 godzin szkoleń i warsztatów.

Od 03.03.2023 r. do 24.03.2023 r., w ramach BLISKO odbył się konkurs na inicjatywy oddolne pn. „Twoje pole wyobraźni”. Wpłynęło 6 wniosków pozytywnie ocenionych przez powołaną komisję.

L.p.	Tytuł	Data	Zakres działań	Organizator	Liczba uczest.
1.	Nad Niemnem. Ciąg dalszy nastąpi!	23.06.2023r.	Konkursy plastyczne, quiz, spotkania autorskie	Emilia Pastorczyk	169
2.	Opowieści z dreszczykiem...	23.05.2023r.	Spotkania czytelniczo-literackie, wyjazd, profil na Facebooku	Samorząd Uczniowski, Koło Wolontariatu Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich	72
3.	Performance Świtezianka Adama Mickiewicza.	23.06.2023r.	Warsztaty artystyczne, wykonanie performance.	Stowarzyszenie "Nasze Stożenki"	30
4.	Zapaleni do czytania	30.07.2023r.	Warsztaty, konkursy, turniej tenisa stołowego, dzień otwarty z OSP	Ochotnicza Straż Pożarna w Kowalach Oleckich	102

5.	Lirycznie... Najpiękniejsze wiersze w wykonaniu chóralnym	24.09.2023r.	Warsztaty wokalne, koncert	Chór Cantate Domino	138
6.	Książka oknem na świat	19.09.2023r.	Konkurs fotograficzny, spotkanie międzypokoleniowe, spotkanie z autorem	Ochotnicza Straż Pożarna w Sokółkach	130

W organizowanych wydarzeniach łącznie wzięło udział: 641 osób

W ramach BLISKO zorganizowano również inne działania skierowane do mieszkańców lokalnej społeczności:

18-19.10.2023 r. - Dzień Otwarty Biblioteki - W wydarzeniach wzięła udział młodzież ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich oraz uczestnicy ŚDS w Kowalach Oleckich.

20.10.2023 r. - Konferencja "Biblioteka - bliska regionowi, blisko ludziom" - Podczas konferencji miały miejsce prelekcje pisarki Agaty Julii Prosińskiej oraz regionalisty Waldemara Mierzwy. Ponadto odbyło się podsumowanie dwuletniego projektu, w którym podziękowano partnerom, autorom inicjatyw oraz uczestnikom za ich wkład w popularyzację czytelnictwa i integrację społeczności lokalnej. Dodatkowo aktor teatralny Paweł Burczyk przeprowadził wykład na temat relacji literatury z innymi dziedzinami sztuki, prezentując monodram „4 tony podłogi”. W sumie w konferencji uczestniczyło 115 osób.

„50 i co?” – stand-up Tomasza Karolaka: Spotkanie towarzyszące stand-upowi Tomasza Karolaka miało na celu omówienie dobrych praktyk oraz prezentację inspirujących pomysłów wynikających z działalności bibliotek i innych instytucji partnerskich. W sumie w wydarzeniu uczestniczyło 23 osoby.

Inne działania promujące czytelnictwo:

Termin	Nazwa działania	Liczba uczestników	Opis działania
31.01– 3.02.2023 r.	Ferie zimowe	30	Zajęcia z kodowania, programowania, zabawy na macie oraz z robotami Jimu, organizowane dla uczestników ferii zimowych
1-2.03.2023 r.	Dino, dino, dinozaury...	62	Spotkanie z książką poświęcone dinozaurom dla dzieci w wieku 3-6 lat. Uczestnicy mieli okazję poznać historię życia dinozaurów, rodzaje i ich zagładę, a także wziąć udział w zabawach edukacyjnych, takich jak rzucające kółka na rogi Triceratopsa czy skoki po "zakodowanych łapkach".
21.03.2023 r.	Światowy Dzień Poezji	31	Obchody Światowego Dnia Poezji wraz z uczestnikami Środowiskowego Domu

			Samopomocy, podczas których wysłuchano wierszy autorstwa Michała Kajki, Marii Konopnickiej i Wisławy Szymborskiej, a także zaprezentowano muzyczne interpretacje poezji.
25.04.2023 r.	Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich	21	Spotkanie Klubu Seniora poświęcone twórczości Wisławy Szymborskiej z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich. Uczestnicy wysłuchali utworów noblistki, wzięli udział w zabawach literackich i stworzyli limeryki oraz barwne kolaże, nawiązujące do jej twórczości.
27.10.2023 r.	Nasza ojczyzna...	62	Spotkanie dla dzieci z Przedszkola Samorządowego w Kowalach Oleckich, poświęcone historii Polski, symbolom narodowym i lokalnej ojczyźnie. Podczas zajęć dzieci miały okazję kolorować symbole narodowe, bawić się w zgadywanie zagadek o Polsce oraz dowiedzieć się więcej o atrakcyjnych miejscach w swojej gminie.
21 i 29.11.2023 r.	Monety królów – spotkanie numizmatyczne	24	Spotkanie z uczniami klasy I i II ze Szkoły Podstawowej w Kowalach Oleckich, podczas którego dzieci poznały książkę Roussany Alex-Nowakowskiej „Monety królów” i miały okazję dowiedzieć się więcej na temat numizmatyki oraz obejrzeć kolekcje starych monet i banknotów.
13.12.2023 r.	Droga do gwiazd	21	Spotkanie z uczniami IV klasy Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich, połączone z prezentacją osoby i dorobku naukowego Mikołaja Kopernika. Uczestnicy poznali biografię Kopernika, rozmawiali o marzeniach i pasjach oraz tworzyli "Gwiazdozbiór marzeń" symbolizujący ich własne cele życiowe.

Łącznie w działaniach promujących czytelnictwo uczestniczyło 251 osób

Wszystkie działania miały na celu promowanie czytelnictwa i kultury oraz integrowanie społeczności lokalnej.

Bibliotheca Bona 2022

Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich w 2023 roku otrzymała zaszczytny tytuł "Bibliotheca Bona 2022", przyznany najlepszej bibliotece Warmii i Mazur za rok 2022. Inicjatorem oraz organizatorem konkursu jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie, zaś honorowy patronat nad wydarzeniem sprawuje Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Filia Biblioteczna w Sokółkach.

We wrześniu swoje podwoje udostępniła użytkownikom zmodernizowana i doposażona Filia Biblioteczna w Sokółkach. W 2023 roku zrealizowała następujące działania:

Data	Nazwa inicjatywy	Liczba uczestników	Główne działania
Cały rok	Lekcje biblioteczne dla Szkoły Podstawowej w Sokółkach	125	Organizacja lekcji bibliotecznych dla uczniów Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Sokółkach, m.in.: korzystanie ze zbiorów, praca ze słownikami, zajęcia dostosowane do pory roku i uroczystości
Cały rok	Zajęcia biblioteczne dla najmłodszych czytelników klas 0 i przedszkolaków	33	Głośnie czytanie książek połączone z zajęciami plastycznymi i ruchowymi dla najmłodszych
19.08. 2023 r.	Międzypokoleniowe czytanie w plenerze	30	Spotkanie integracyjne, gdzie seniorzy czytali książki dzieciom, opowiadali legendy, zakończone grillem.
19.09. 2023 r.	Podróże z książką	85	Spotkanie z podróżnikiem Krzysztofem Petkiem, promujące czytanie książek i zdobycie informacji o podróżach
29.09. 2023 r.	Lekcja biblioteczna dla przedszkolaków	6	Zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków na temat biblioteki, głośnie czytanie książki i zabawy ruchowe.
03.10. 2023 r.	Zajęcia biblioteczne dla klasy 0	20	Zajęcia dla dzieci na temat biblioteki i jesieni, głośnie czytanie wierszy, zabawy i promocja projektu „Mała książka wielki człowiek”
06.10. 2023 r.	Noc Bibliotek – Absurd nie czytać	24	Wieczór tematyczny poświęcony Muminkom, obejrzenie filmu, czytanie książek, quiz, kolorowanki.
07.11. 2023 r.	Międzynarodowy Dzień Postaci z Bajek	24	Spotkanie z bajkami dla najmłodszych, głośnie czytanie, zabawy skojarzeniowe, ruchowe i manualne.
21.11. 2023 r.	Dzień kredki	18	Zajęcia plastyczne z wykorzystaniem kredki, głośnie czytanie wiersza, zabawy manualne i muzyczne.
23-24.11. 2023 r.	Dzień Pluszowego Misia	33	Zajęcia tematyczne z misiami, obejrzenie bajki, głośnie czytanie, zabawy ruchowe i plastyczne.
30.11. 2023 r.	Spotkanie numizmatyczne	6	Spotkanie edukacyjne o numizmatyce, głośnie czytanie książki, zapoznanie z monetami i banknotami.
19.12. 2023 r.	Mikołaj i święta	5	Zajęcia tematyczne związane z Mikołajem i świętami, głośnie czytanie książki, zabawy ruchowe i plastyczne.

Filia Biblioteczna stała się miejscem animowania życia kulturalnego mieszkańców. Nowy obiekt zachęca do spędzania w nim czasu. Realizowaliśmy także zadania związane z życiem kulturalnym miejscowości. Do najważniejszych należały m.in.:

Data	Nazwa inicjatywy	Liczba uczestników	Główne działania
Cały rok	Zajęcia zumby dla dzieci, młodzieży i dorosłych	47	Zajęcia zumby dla dwóch grup wiekowych: dzieci i dorosłych, organizowane dwa razy w tygodniu
18.08. 2023 r.	Warsztaty pieczenia sękaczy	30	Warsztaty pieczenia tradycyjnego ciasta regionalnego - sękacza, z degustacją po upieczeniu.
14-15.09. 2023 r.	Warsztaty decopauge	16	Ozdabianie słoików i świeczek metodą decopauge, nauka technik twórczych.
22.09. 2023 r.	Zajęcia boccia	20	Poznanie gry boccia i jej zasad, udział dzieci, młodzieży i dorosłych
23.09. 2023 r.	Piknik rodzinny	50	Organizacja pikniku dla rodzin z atrakcjami takimi jak dmuchaniec, malowanie twarzy, sztuczny śnieg.
08.12. 2023 r.	Warsztaty pieczenia pierników	30	Warsztaty pieczenia i dekorowania pierników z udziałem dzieci i seniorów, wspomnienia seniorów o tradycyjnych recepturach.

Filia Biblioteczna w Stożnem.

Dla społeczności lokalnej, biblioteka to nie tylko miejsce gdzie można wypożyczyć książki, ale również centrum aktywności kulturalnej. W ramach współpracy z KGW Bystre Babki ze Stożnego oraz Stowarzyszeniem Nasze Stożenki, realizuje szereg inicjatyw lokalnych. Zrealizowane wydarzenia:

Data	Wydarzenie	Liczba uczestników	Opis wydarzenia
Styczeń	Ferie zimowe	8-9	Zajęcia kulinarne, plastyczne, literackie, konkursy, gry planszowe, edukacyjne.
Styczeń	Konkurs na laurki dla Babci i Dziadka	6	Konkurs na najładniejszą laurkę z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka.
Styczeń - luty	Konkurs plastyczny "Ferie zimowe u dziadków" Zachęta do twórczej	6	Konkurs plastyczny dla dzieci.
Styczeń - luty	Zajęcia kulinarne	8	Wykonywanie muffinek i pieczenie ciasteczek przez dzieci.
Luty	Ognisko na zakończenie ferii	30	Ognisko dla dzieci i dorosłych na boisku szkolnym.
Luty	Laurki na Walentynki	10	Wykonanie laurki na Walentynki.
Marzec	Dzień Kobiet	12	Spotkanie dla pań z okazji Dnia Kobiet, wymiana pomysłów na temat inicjatyw

			kulturalnych.
Marzec	Zajęcia wielkanocne	7	Ozdabianie pisanek styropianowych przez dzieci.
3 maja	Ogólnopolski Tydzień Bibliotek	14	Wizyta trzech klas najmłodszych uczniów w bibliotece, zajęcia edukacyjne, robienie zakładek.
12 maja	Akcja sadzenia roślin i ognisko	120	Przygotowanie terenu pod sadzenie roślin przy świetlicy, ognisko dla mieszkańców.
4 czerwca	Dzień Dziecka	18	Konkurencje sportowe dla dzieci, pieczenie gofrów przez młodzież.
Lipiec - sierpień	Okres wakacyjny	8	Zachęcanie dzieci do aktywnego spędzania czasu w bibliotece poprzez gry planszowe, zabawy na podwórku i układanie puzzli.
Sierpień	Dni Stożnego	80	Animacje, warsztaty, koncerty, konkursy, spotkanie integracyjne, loteria fantowa.
Wrzesień	Narodowe Czytanie	6	Czytanie wybranej książki, udział dorosłych mieszkańców.
Październik	Noc Bibliotek	8	Wspomnienia, oglądanie zdjęć, gra planszowa.
Październik	Start jesieni	14	Impreza dla dzieci i dorosłych, konkursy, poczęstunek.
Listopad	Międzynarodowy Dzień Postaci z Bajek	10	Opowiadanie, rysowanie postaci bajkowych przez dzieci, czytanie bajek.
Listopad	Andrzejki	10	Tradycyjne wróżby andrzejkowe
Grudzień	Pieczenie pierników	8	Wyrabianie ciasta, pieczenie, dekorowanie pierniczków, konsumpcja.
Grudzień	Spotkanie opłatkowe	24	Łamanie się opłatkiem, życzenia, spożywanie potraw wigilijnych, śpiew kolęd.

Biblioteka jest zawsze aktywna i otwarta na mieszkańca, dążąc do ciągłego rozwoju społeczności poprzez promowanie czytelnictwa, kultury oraz wspólnego spędzania czasu. Naszym celem jest stałe dostarczanie wartościowych i inspirujących doświadczeń, które wzbogacają życie mieszkańców i budują silną społeczność czytelniczą i kulturalną

IX.3. Zabytki

Gmina Kowale Oleckie opracowała **Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kowale Oleckie na lata 2020-2023**, który został uchwalony przez Radę Gminy Kowale Oleckie uchwałą Nr RG.0007.110.2020 z dnia 26 marca 2020 r. Uchwała weszła w życie 14 dni po jej ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2020 r. poz. 1792. Wyznaczono trzy główne zadania gminnego programu opieki nad zabytkami. W ramach tych priorytetów wyznaczono kierunki działań oraz w punktach konkretne zadania do zrealizowania przez Gminę w ramach opieki.

Priorytet I:

Dziedzictwo kulturowe jako element rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Kierunek I: Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania:

- podejmowanie starań i tworzenie dokumentacji niezbędnej do pozyskiwania środków zewnętrznych na prace konserwatorsko – remontowe,
- rozpoznanie możliwości zabezpieczenia i adaptacja dziedzictwa kulturowego znajdującego się w rękach prywatnych,
- pozyskanie środków zewnętrznych i własnych gminy na dofinansowanie instalacji zabezpieczających obiekty zabytkowe przed pożarem i kradzieżą,
- aktualizowanie kart adresowych gminnej ewidencji zabytków.

Kierunek II: Podejmowanie działań promocyjnych zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne i turystyczne gminy.

- publikowanie na stronie internetowej gminy pełnych informacji o zabytkach,
- stworzenie map i tras umożliwiających zwiedzanie zabytków - trasy rowerowe, piesze, konne, samochodowe,
- podejmowanie działań mających na celu zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków łożonych na opiekę nad zabytkami.

Priorytet II:

Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Kierunek I: Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.

- opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- uwzględnianie ochrony walorów widokowo – krajobrazowych w opracowaniach planistycznych.

Kierunek II: Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy.

- rozpoznanie możliwości i konieczności tworzenia wniosków o wpis do rejestru zabytków.

Priorytet III:

Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.

- organizowanie spotkań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego,
- organizowanie i wspieranie konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych,
- wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji szkolnej.

Do najcenniejszych zabytków znajdujących się na terenie gminy wiejskiej Kowale Oleckie należą:

- Kościół pw. Matki Bożej Różańcowej w Szarejkach,

- dwór w Drozdowie,
- cmentarz ewangelicki w Szwałku,
- cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej w Kowalach Oleckich,
- zespół dworski w Staczach i Szwałku,
- grodziska w Szwałku i Wężewie

W omawianym roku Gmina właściwie wypełniała wszystkie zadania wynikające z **Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kowale Oleckie na lata 2020-2023** oraz z zawartych porozumień w zakresie ich utrzymania.

Należy zaznaczyć, że Decyzją Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr pisma 8230/2021 z dn. 22.09.2021 r. dokonano wpisania do rejestru zabytków nieruchomych województwa warmińsko-mazurskiego brukowany fragment drogi, położony na części działek ewidencyjnych nr 148/1 i 148/3 oraz na działce ewidencyjnej nr 148/2, obręb Zawady Oleckie, gmina Kowale Oleckie, powiat olecki. Gmina Kowale Oleckie wniosła odwołanie od przedmiotowej decyzji. Po rozpatrzeniu odwołania Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Decyzją Nr DOZ-OAiK.650.1397.2021.MI.2 z dnia 24 maja 2022 r. uchylił zaskarżoną Decyzję Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Wojewódzki Konserwator Zabytków w grudniu 2023 r. wydał decyzję o nie wpisaniu do rejestru zabytków nieruchomych województwa warmińsko-mazurskiego brukowanego fragment drogi, położonego na części działek ewidencyjnych nr 148/1 i 148/3 oraz na działce ewidencyjnej nr 148/2, obręb Zawady Oleckie. Od powyższej decyzji Stowarzyszenie „Szeskich Wzgórz” wniosło odwołanie.

ROZDZIAŁ X

GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

X.1. Stan mienia komunalnego

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. Gmina Kowale Oleckie jest właścicielem 335,9591 ha gruntów, z czego 260,9777 ha stanowią drogi. Z ogólnej powierzchni gruntów gminnych – 1,1666 ha jest w użytkowaniu wieczystym, 4,2504 ha oddanych jest w trwały zarząd. Gmina posiada prawa własności do 21 lokali mieszkalnych, 6 lokali socjalnych oraz 2 lokali użytkowych.

Obiekty oświatowe:

- 1 budynek szkolny w Kowalach Oleckich z salą gimnastyczną,
- 1 budynek przedszkolny w Kowalach Oleckich,
- 2 budynki szkolne w Sokółkach z salą gimnastyczną,
- 1 budynek punktu przedszkolnego w Sokółkach,
- 1 budynek szkolny w Stożnem.

Obiekty sportowe:

- stadion gminny w Kowalach Oleckich,
- boisko ORLIK w Kowalach Oleckich,

- boisko ORLIK w Sokółkach,
- boiska w miejscowościach: Stożne, Jabłonowo, Szwałk.

Obiekty kulturalne:

- Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich,
- świetlice wiejskie w: Sokółkach, Stożnem, Monetach, Lakielach.

Obiekty lecznicze:

- Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich

Obiekty OSP:

- Remiza w Kowalach Oleckich,
- Remiza w Sokółkach,
- Remiza w Lakielach

Obiekty i lokale użytkowe:

- Urząd Gminy w Kowalach Oleckich,
- Klub Seniora,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich,
- Mój Rynek

Obiekty techniczne:

- Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Kowalach Oleckich,
- Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Stożnem,
- nieczynna Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Sokółkach,
- Oczyszczalnia Ścieków w Kowalach Oleckich,
- Oczyszczalnia Ścieków w Staczach,
- Zespół garażowo – warsztatowy w Kowalach Oleckich
- Były posterunek energetyczny w Kowalach Oleckich

Teren pochówku zmarłych:

- Cmentarz Komunalny w Kowalach Oleckich

Place rekreacyjno-wypoczynkowe w tym place zabaw w miejscowościach: Kowale Oleckie, Bialskie Pole, Daniele, Monety, Stożne, Golubki, Szarejki, Lakiele, Borkowiny, Chełchy, Czukty Sokółki, Wężewo, Golubie Wężewskie, Stacze, Jabłonowo, Szwałk, Zawady Oleckie.

Zagospodarowane tereny nad jeziorami:

- w Kowalach Oleckich nad J. Cegła,
- w Zawadach Oleckich nad J. Głębokim,
- w Szwałku nad J. Mały Szwałk.

Sprzęt jezdny silnikowy:

- 4 autobusy szkolne,
- 4 samochody strażackie,
- 4 ciągniki,
- 1 samochód osobowy,
- 1 ciągnik kosiarka,

Sprzęt ciągnikowy:

- 3 przyczepy ciągnikowe (jedna 4 tonowa i dwie 10 tonowe),
- 2 wozy asenizacyjne,
- równiarka półzawieszana,
- zamiatarka,

- odśnieżarko-podmiatarka,
- 4 pługi odśnieżne,
- kosiarka do zielonki,
- 2 posypywarki,
- wysięgnik wielofunkcyjny z kosiarką bijakową i głowicą nożycową,
- 2 cysterny do wody pitnej.

X.2. Sprzedaż

Obrót nieruchomościami gminnymi regulują przepisy zawarte w ustawie o gospodarce nieruchomościami.

W 2023 r. dokonano sprzedaży: - gruntów niezabudowanych o pow. 0,6038 ha. Dochód ze sprzedaży to 53 754,50 zł brutto. W okresie 2023 r. zwiększyły się zasoby gruntów tworzących gminny zasób nieruchomości o 0,0076 ha (grunty stanowiące drogę).

W 2023 r. nie przekształcono prawa wieczystego użytkowania nieruchomości w prawo własności.

X.3. Dzierżawa i najem

Na koniec 2023 r. oddane w dzierżawę było 117 nieruchomości o łącznej powierzchni 12,2154 ha na cele produkcji rolnej oraz pod działalność gospodarczą. W najem, na podstawie umów najmu, oddanych było 21 lokali mieszkalnych, 6 lokali socjalnych oraz 1 lokal użytkowy. Dochód z tytułu opłat za dzierżawę gruntu 7 108,62 zł brutto, najem lokali mieszkalnych i użytkowych wyniósł 34 902,36 zł brutto.

X.4. Użytkowanie wieczyste

Na dzień 31 grudnia 2023 r. Gmina posiadała 1,3353 ha gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste, w tym 00,00 ha z przeznaczeniem na działalność. Dochód z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste wyniósł 473,53 zł.

ROZDZIAŁ XI POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

XI.1. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich jest budżetową jednostką organizacyjną Gminy Kowale Oleckie, która wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie z zakresu: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu

alimentacyjnego, świadczeń pielęgnacyjnych, Karty Dużej Rodziny, ustawy „Za Życiem”, programu „Czyste powietrze” i innych dodatków osłonowych.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń (np.: zasiłek celowy, zasiłek okresowy, stały),
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- pracy socjalnej.

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z zakresu pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych objął pomocą 141 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 189 osób. Ponadto pomoc finansową otrzymały rodziny zastępcze i Dom Dziecka (za dzieci tam umieszczone).

XI.2. Pomoc środowiskowa i organizacja społeczności lokalnej.

W 2023 roku obowiązywały niezmiennie zasady przyznawania pomocy. Zmianie nie uległa wysokość kryteriów kwalifikujących do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, i wynoszą one: 600,00 zł na osobę w rodzinie, 776,00 zł na osobę samotną, 719,00 zł maksymalna wysokość zasiłku stałego, 345,00 zł za 1 ha przeliczeniowy. W 2023 roku wpłynęło do GOPS 1978 wniosków o przyznanie pomocy w różnej formie, tzn. finansowej i niefinansowej, udzielenie informacji, wypełnienie wniosków, zasiłków osłonowych. W tym 1518 wyłącznie na pomoc społeczną, 132 skierowań do POPŻ, 135 na świadczenia rodzinne, 27 na becikowe, 38 na zasiłek pielęgnacyjny, 19 na świadczenie pielęgnacyjne, 12 na świadczenie rodzicielskie, a 37 na fundusz alimentacyjny, na specjalny zasiłek dla opiekuna 2 wnioski, na pomoc w ramach programu czyste powietrze 49, 141 ogólnych pism w sprawie świadczeń rodzinnych.

Poza tym w 2023 roku GOPS w Kowalach Oleckich sporządził setki meldunków, sprawozdań kwartalnych dotyczących rozliczenia dotacji, półrocznych, rocznych i jednorazowych MRIPS oraz pomocy osłonowej. Sprawozdania najczęściej wykonujemy w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej i w programie POMOST.

Na terenie gminy pracę socjalną wykonuje 3 pracowników socjalnych.

Praca socjalna świadczona jest w następującej formie:

- podejmowanie działań zmierzających do zabezpieczenia przed skutkami silnych mrozów, zaopatrywanie podopiecznych w opał oraz żywność,
- pomoc podopiecznym w wypełnianiu wniosków na ustalenie stopnia niepełnosprawności,

- pomoc przy składaniu wniosku o dowód osobisty,
- objęcie dożywianiem w szkole dzieci, młodzieży,
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, działania mediacyjne,
- motywowanie osób zagrożonych alkoholizmem do podjęcia leczenia,
- pomoc w załatwieniu pobytu i dotarciu do szpitala,
- pomoc oraz udzielenie informacji w uzyskaniu świadczenia w formie dodatku mieszkaniowego,
- działania interwencyjne w sytuacji osób czy rodzin zagrożonych, potrzebujących pomocy,
- udzielanie osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń emerytalno - rentowych,
- organizowanie przewozu osób do DPS,
- pomoc w uzyskaniu skierowania na turnusy rehabilitacyjne,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń materialnych PFRON,
- pomoc w zorganizowaniu wyjazdu dzieci na kolonie letnie,
- wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, udzielanie informacji o kompetencjach policji, sądu, prokuratury,
- pomoc w docieraniu do ośrodków interwencji kryzysowej,
- pomoc w umieszczaniu w szpitalu psychiatrycznym - za zgodą lub bez zgody w trybie nagłym,
- podjęcie działań w celu umieszczenia osoby chorej psychicznie, wymagającej całodobowej opieki w domu pomocy społecznej bez jej zgody,
- sprawianie pogrzebu,
- pomoc w uzyskaniu porady prawnej.

Łączna kwota środków finansowych na wydatki pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w budżecie jednostki w 2023 roku wyniosły: 5 291 112,59 zł i były o 1 064 200,41 zł niższe w stosunku do 2022 roku, głównie z powodu przeniesienia, od 01.06.2022r., świadczeń 500+ do ZUS.

Główne wydatki to:

- 1) przeciwdziałanie narkomanii – 5 250,00 zł;
- 2) przeciwdziałanie alkoholizmowi – 70 262,50 zł;
- 3) odpłatność za pobyt w DPS – 717 624,04 zł;
- 4) funkcjonowanie ŚDS – 944 990,00 zł;
- 5) składki na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających świadczenia – 15 209,91 zł
- 6) zasiłki okresowe – 311 517,08 zł.
- 7) zasiłki celowe i celowe specjalne – 87 738,00 zł;
- 8) dodatki mieszkaniowe – 59 340,00 zł;
- 9) zasiłki stałe – 188 298,49 zł;
- 10) funkcjonowanie GOPS – 636 867,58 zł;
- 11) usługi opiekuńcze – 97 350,91 zł;
- 12) pomoc w zakresie dożywiania – 150 000 zł;
- 13) pozostała działalność – 420,00 zł;

- 14) pomoc materialna dla uczniów – 146 860,00 zł;
- 15) świadczenia wychowawcze – 20 568,00 zł;
- 16) świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 2 489 992,00 zł;
- 17) wspieranie rodziny – 86 627,45 zł.

XI.3. Udzielone świadczenia

Tabela.XI.2. Świadczenia w ramach zadań własnych Gminy Kowale Oleckie

Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Kwota (PLN)
Zasiłki stałe	33	188 298,49
Zasiłki okresowe	91	311 517,08
Zasiłki celowe i celowe specjalne, w tym:	17	87 738,00
Zasiłki celowe i celowe specjalne w ramach programu <i>Pomoc państwa w zakresie dożywiania</i>	9	9 600,00
Zasiłki rodzinne	135	532 169,00
Dodatki mieszkaniowe	28 (rodzin)	59 340,00
Dodatki energetyczne	0	0
Świadczenia alimentacyjne	37	244 573,00
Świadczenia wychowawcze	3	20 568,00
Zasiłek pielęgnacyjny lub specjalny zasiłek dla opiekuna	59	1 047 716,00

XI.4. Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych Gminie Kowale Oleckie

W 2023 r. w ramach zadań zleconych gminie realizowaliśmy następujące zadania tj.:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania- nie realizowaliśmy
- wypłacania wynagrodzenia przyznanego opiekunowi przez sąd opiekuńczy - 6 600,00 zł rocznie dla 2 osoby
- pomoc uchodźcom - 2 290,00 zł
- pomoc cudzoziemcom – pobyt tolerowany - nie był realizowany

Niektóre świadczenia nie były realizowane, gdyż nie była zgłaszana taka potrzeba.

XI.5. Poradnictwo specjalne

Poradnictwo specjalistyczne realizowane jest przez pracowników GOPS i świadczone osobom i rodzinom, które wykazują trudności lub wykazują konieczność wsparcia

w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Świadczone jest również poradnictwo specjalistyczne w zakresie psychologicznym, prawnym, rodzinnym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku.

XI.6. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej

Rodzinom przeżywającym różnorodne trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny i poradnictwa rodzinnego. W 2023 r. wsparciem w formie asystentury rodzinnej objętych było 15 rodzin, w których pomagał 1 asystent rodziny. Zakres realizowanych w ramach usług zadań ma charakter kompleksowy, odpowiadający identyfikowanym potrzebom rodziny. Misją pracy asystenta jest towarzyszenie rodzinom w poszukiwaniu rozwiązań i podejmowaniu działań zmierzających do przezwyciężenia trudności i poprawy funkcjonowania systemu rodzinnego. Na terenie gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego typu opiekuńczo-wychowawczego.

Tabela. XI.4. Asystenci rodziny w 2020, 2021, 2022 i 2023 r.

	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów	1	1	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	19	11	15	15

XI.7. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców – rodzinna piecza zastępcza

Od 1 stycznia 2012 roku w związku z wejściem w życie Ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, sprawowana jest nad nim piecza zastępcza w formie: rodzinnej lub instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz domy dziecka.

Wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek świadczona jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem, poprzez następujące działania¹:

- przygotowanie Indywidualnych Programów Usamodzielniania,
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na kontynuowanie nauki,
- udzielanie jednorazowej pomocy pieniężnej przeznaczonej na usamodzielnianie,
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na zagospodarowanie

¹ zadanie powiatu

W 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało **5 dzieci** (w 2022 było 11 dzieci).

XI.8. Pomoc instytucjonalna świadczona przez system pomocy społecznej w Kowalach Oleckich

W sytuacjach, gdy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca, a osoby w potrzebie wymagają specjalistycznych oddziaływań, pomoc udzielana jest w placówkach dziennych i całodobowych, które oferują różnorodny wachlarz świadczeń, np. mieszkania chronione, treningowe, ośrodek dla ofiar przemocy, dom dla bezdomnych, DPS, ZOL, dom dla samotnych matek, ośrodki leczenia uzależnień. Ośrodki te działają na terenie naszego powiatu lub znajdują się w powiatach ościennych. W sprawie mieszkań chronionych i osób bezdomnych Gmina Kowale Oleckie ma podpisane umowy o zabezpieczenia miejsc dla naszych mieszkańców.

XI.9. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Gminy Kowale Oleckie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Powiat Olecki. Osoby uprawnione do umieszczenia w domu pomocy społecznej kieruje się do odpowiedniego typu zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Na dzień 31.12.2023 r. z terenu gminy Kowale Oleckie w w/w placówkach przebywało 18 mieszkańców. Odpłatność za ich pobyt wyniosła łącznie za 2023 r. 717 624,04 zł.

XI.10. Ośrodki wsparcia

Klub Senior+

W 2023r. swoją działalność prowadził Klub Seniora utworzony w ramach programu „Senior +”. W 2022r. przystąpiliśmy ponownie do ww. programu – moduł II, z którego to, otrzymaliśmy dotację w wysokości 46 500,81 zł. Swoją działalność klub Senior+ rozpoczął od maja 2021r., ze względu na sytuację epidemiologiczną. Klub działa od poniedziałku do piątku w godz. Od 7.30 do 15.30. Klub Senior + dysponuje 25 miejscami. Klub prowadzi własną stronę internetową FACEBOOK . Do klubu należą wyłącznie seniorzy czyli osoby 60+- jest to zgodne z deklaracjami. W 2023 roku zachęcaliśmy seniorów uczestniczących w klubie do aktywności i integracji wewnątrzpokoleniowej oraz z najbliższym otoczeniem, poprzez rozwijanie własnych pasji i zainteresowań, dostarczania nowych wiadomości i umiejętności oraz umożliwienie prowadzenia działalności wolontariackiej.

Do działań i zadań, przeprowadzonych w Klubie Senior+ w Kowalach Oleckich należą między innymi:

1. zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie, w tym udział w akcjach wolontariackich : wszyscy uczestnicy w ramach wolontariatu włączyli się w urozmaicenie cyklicznej imprezy gminnej "Kowaliady", piekli ciasta, przygotowali ciepły posiłek, które to

rozdawali podczas imprezy, czynnie uczestniczyli w dożynkach gminnych, zrobili piękny wieniec dożynkowy, seniorzy uczestniczyli też w innych spotkaniach integrujących mieszkańców gminy, np. w obchodach " Światowego Dnia Seniora", czy w imprezie charytatywnej na rzecz śmiertelnie chorej mieszkanki gminy;

2. zachęcanie do wykorzystywania zdolności i zainteresowań osób starszych i przekazywania swych doświadczeń i tradycji rodzinnym innym osobom: seniorzy licznie uczestniczyli w zajęciach z terapii zajęciowej , ruchowej, muzycznej, tworzyli stroiki okolicznościowe, ozdoby, chętnie szukali nowych pomysłów w Internecie, swoimi pomysłami dzielili się z innymi, a efekty można podziwiać na Facebook;

3. wzbudzanie pewności siebie oraz zachęcanie do prezentacji własnych pomysłów podczas organizowanych spotkań: uczestnicy chętnie pokazują swoje dzieła w Internecie na stronie Facebook, na stoiskach podczas dożynek czy imprezy integracyjnej "Kowaliady";

4. zwiększanie wiedzy i praktycznych umiejętności: uczestnicy klubu mają dostęp do Internetu, z którego pod okiem opiekuna korzystają często, posiadają telewizję z dostępem do mnóstwa programów informacyjnych i rozrywkowych, prenumerują czasopisma, wymieniają się książkami, chętnie uczą się nowych umiejętności, np. malują na szkle, szyją, ćwiczą ZUMBE, gotują i pieką, wymieniają się przy tym wiedzą i doświadczeniem, integrują się;

5. promowanie " aktywnego starzenia się " poprzez edukację zdrowotną, ćwiczenia fizyczne i rozwijanie kontaktów społecznych: żadnej z ww. aktywności w ofercie klubu, w 2021r. nie zabrakło, seniorzy brali czynny udział w zajęciach ruchowych, masażu twarzy , relaksacji, zajęciach z tańca, zajęciach z dietetykiem. Organizowali też imprezy okolicznościowe i integracyjne, np. dzień dziecka gdzie nie tylko z wnukami, ale też z dziećmi z Przedszkola Samorządowego w Kowalach Oleckich przygotowali i przeprowadzili zajęcia i zabawy;

6. Rozwijanie zainteresowań kulturą i sztuką oraz aktywności twórczej osób starszych: uczestniczą w wystawach i wydarzeniach kulturalnych w tutejszym Domu Kultury, chodzą do kina,

Wszystko to przekonało seniorów, że ich rolą jest aktywne uczestnictwo we współczesnym świecie.

Tabela. XI.3. Ośrodki wsparcia w 2023 r.

	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Ośrodki wsparcia, w tym:	2	66	66
Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich	1	41	41
Klub Senior +	1	25	25

XI.11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich jest placówką dziennego pobytu o charakterze lokalnym i ponadlokalnym; przeznaczoną dla 41 uczestników.

ŚDS jako ośrodek wsparcia dziennego w swojej bieżącej działalności realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając oparcia społecznego osobom pełnoletnim chorym psychicznie niepełnosprawnym intelektualnie umiarkowanym i znacznym oraz dla osób z lekkim stopniem niepełnosprawności intelektualnej, gdy jednocześnie występują inne sprzężone zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne, w tym dla osób z autyzmem i niepełnosprawnością sprzężoną.

Celem Domu jest udzielanie osobom niepełnosprawnym kompleksowego wsparcia w zaspakajaniu potrzeb, rozwiązywaniu problemów i dążeniu do samorealizacji, rehabilitacji oraz integracji z lokalnym i ponadlokalnym środowiskiem.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Kowalach Oleckich prowadzone są następujące treningi:

a) funkcjonowania w codziennym życiu:

- trening kulinarny,
- higieniczny, zaradności życiowej, dbałości o wygląd zewnętrzny,
- trening umiejętności praktycznych,
- trening ekonomiczny,

b) umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:

- kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami; w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach i instytucjach kultury,
- nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych,
- kształtowanie umiejętności współpracy i komunikowania się, asertywności

c) trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej.

Dobra komunikacja to kluczowa umiejętność, bez której współpraca czy nawiązywanie satysfakcjonujących relacji byłby niemożliwe. Trening umiejętności komunikacyjnych ma więc na celu kształtowanie ogólnych zdolności do efektywnej komunikacji, a w przypadku osób z problemami w zakresie komunikacji werbalnej, naukę posługiwania się oraz wykorzystywania alternatywnych i wspomagających metod porozumiewania się. Podczas tego treningu nasi podopieczni uczą się korzystać z m.in. piktogramów oraz zwiększają swoją motywację do stosowania alternatywnych metod komunikacji w codziennym życiu. Trening umiejętności komunikacyjnych obejmuje:

- ćwiczenia oddechowe,
- ćwiczenia mowy wyraźnej,

- wzbogacanie słownictwa,
- zachęcanie i wdrażanie do samodzielnych wypowiedzi: wypowiadanie próśb, życzeń, pytań, własnej opinii,
- trening umiejętności prowadzenia rozmowy,

Działania podejmowane podczas treningu sprzyjają zwiększeniu satysfakcji z kontaktów międzyludzkich oraz wpływają na podniesienie pewności siebie oraz poczucie własnej wartości naszych Uczestników. W roku 2023 do dyspozycji osób z trudnością w komunikacji zakupiono dwa tablety, których oprogramowanie pozwala na wykorzystanie ćwiczeń usprawniających w tym zakresie.

d) spędzania czasu wolnego:

- rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi i telewizyjnymi, internetem,
- uczestnictwo w imprezach kulturalnych, sportowych, wyjścia do kina, muzeum,
- organizowanie wycieczek krajoznawczych,
- zwiedzanie zabytków, zawody sportowe, występy i pokazy artystyczne, zajęcia muzyczne, taniec, biblioterapia.

Prowadzone jest poradnictwo psychologiczne, które obejmuje:

- 1) wsparcie psychologiczne: systematyczne, indywidualne rozmowy z poszczególnymi uczestnikami, które służyły rozwiązywaniu bieżących problemów ; współpracy i współdziałania z innymi uczestnikami, eliminowania własnych napięć.
Do pracy indywidualnej należały również badania z użyciem narzędzi psychometrycznych służących diagnozie intelektu;
- 2) grupy wsparcia - zajęcia, które dają uczestnikom możliwość doświadczania: że nie jestem sam w przeżywaniu swoich uczuć, cierpienia i lęków, a także radości i wzlotów, że potrafię pomóc komuś innemu, dać mu wsparcie, podzielić się swoim doświadczeniem, że mogę podzielić się i ujawnić swoje cierpienie lub trudne doświadczenia z historii swojego życia;
- 3) spotkania grupowe prowadzone w mniejszych podgrupach. Tematyka zajęć dostosowana do możliwości psychofizycznych, potrzeb i ograniczeń uczestników oraz spotkania w ramach społeczności terapeutycznej, współprowadzenie społeczności;
- 4) wizyty domowe; konsultacje obejmujące członków rodziny uczestnika służące pomocy w rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy członkami rodziny.

ŚDS realizuje regularną pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, którą organizują; kierownik, psycholog lub pracownicy pierwszego kontaktu. Obejmuje ona pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, wypełnianiu dokumentów, informowaniu o prawach i uprawnieniach do korzystania z pomocy instytucjonalnej, uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków i dotarciu do jednostek ochrony zdrowia, współpraca z innymi instytucjami pomocowymi; urzędem pracy, stowarzyszeniami działającymi na rzecz

osób niepełnosprawnych, pomoc w otrzymaniu dofinansowania i realizacja turnusów rehabilitacyjnych.

Terapia zajęciowa odbywa się w salach zajęć:

- życia codziennego,
- fizjoterapeutycznych i sportowych,
- artystyczno – plastycznych,
- kulinarnych,
- technicznych i ogrodniczych,
- informatycznych.

Ponadto w placówce organizowanych jest szereg imprez cyklicznych, które na stałe wpisały się do kalendarza imprez i uroczystości. W roku 2023 wszystkie imprezy i uroczystości zaplanowane w kalendarzu imprez odbyły się:

- Zabawa karnawałowa,
- Śniadanie Wielkanocne – uroczyste spotkanie z uczestnikami ich rodzinami oraz zaproszonymi gośćmi,
- Dzień Sąsiada,
- Światowy Dzień Dziergania w miejscu publicznym z udziałem uczestników zaprzyjaźnionych placówek,
- Wesoła Spartakiada,
- Przegląd Poezji i Prozy Patriotycznej z udziałem zaprzyjaźnionych ŚDS oraz społeczności lokalnej,
- 15-to lecie utworzenia ŚDS w Kowalach Oleckich,
- Spotkanie opłatkowe z uczestnikami, ich rodzinami oraz zaproszonymi gośćmi.

Z okazji 15-to lecia utworzenia ŚDS w Kowalach Oleckich na zajęciach informatycznych wykonano monografię.

W 2023r. w ramach rekreacji uczestnicy byli na wyjeździe w Gołdapi, gdzie mieli seans relaksacyjny w grocie solnej, odpoczynek w tętniach, spacer nad jeziorem oraz degustację kartaczy. Wyjazd do Augustowa połączony ze zwiedzaniem zabytkowych miejsc w mieście oraz zespołu klasztornej w Studzienicznej.

Uczestnicy ŚDS brali czynnie w imprezach integracyjnych organizowanych przez zaprzyjaźnione placówki w Ełku, Wronkach, Suwałkach, Lipniaku, Nowej Wsi Ełckiej.

Wyjazdy poza swoją miejscowość dały możliwość poznania nowych miejsc, doznań artystycznych i duchowych. Uczestnicy mieli możliwość nabywania nowych umiejętności związanych z zachowaniem w grocie solnej, muzeum, restauracji, ruchu wielkomiejskim. Budowanie więzi, wzajemnej odpowiedzialności za siebie, empatii i zrozumienia, współpracy w grupie w nowym nieznanym środowisku.

W ramach zadania własnego Gminy część uczestników domu korzystała z gotowych obiadów dla osób, którym taka pomoc została przyznana na podstawie decyzji administracyjnej.

W 2023 roku było to 15 osób. Pozostali uczestnicy spożywali obiad przygotowany w ramach treningu kulinarnego. Śniadanie było przygotowywane podczas porannych zajęć kulinarnych dla wszystkich uczestników, obecnych w danym dniu.

ŚDS utrzymuje współpracę z różnymi instytucjami. Należą do nich: Urząd Gminy w Kowalach Oleckich, GOPS w Kowalach Oleckich, GCK w Kowalach Oleckich,

Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich, Szkoły Muzyczne w Olecku i Suwałkach, PUP w Olecku, KPP w Olecku, Caritas w Ełku oraz specjalistycznymi placówkami ochrony zdrowia, SPGOZ w Kowalach Oleckich, PCPR w Olecku, jak również przyjacielskie stosunki z innymi domami, które działają na terenie województwa podlaskiego i warmińsko – mazurskiego.

XI. 12. Świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa i gminy

Od stycznia 2017 r. rozpoczęto realizację nowego świadczenia – jednorazowego świadczenia *Za życiem*, w wysokości 4 000 zł. Przysługuje ono matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ponadto w 2023 r. GOPS współrealizował zadania programu „Czyste Powietrze”, tj. wydawał wnioskodawcom zaświadczenia o dochodzie. W całym 2023 r. GOPS wydał 49 takich zaświadczeń. Ponadto GOPS w całym 2023 r. realizował szereg pomocy dodatkowej, tj. pomoc Ukrainie na kwotę 2 290,00 zł, dodatek węglowy na kwotę 54 685,50 zł., dodatek na inne źródła 41 820,00 zł. W 2023 r. GOPS wydał 132 skierowania do pomocy żywnościowej z POPŻ.

Poza tym pracownicy GOPS prowadzili również obsługę techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do zespołu tego w 2023 roku wpłynęło 13 niebieskich kart z czego 10 kart zostało założonych przez Komendę Powiatową Policji w Olecku, 1 przez pracowników socjalnych GOPS w Kowalach Oleckich, a 2 przez PCPR w Olecku. Ofiarami przemocy w 2 przypadkach były dzieci, a sprawcami ich matki. W 11 przypadkach sprawcami byli mężczyźni a ofiarami kobiety.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalach Oleckich w 2023 r. zbierał się 4 razy. W 2023 roku utworzonych zostało 20 grup roboczych które zbierały się 18 razy.

Ponadto w 2023 roku GOPS współpracował z Fundacją Rozwoju Ziemi Oleckiej w Olecku oraz Fundacją „AZIRO” oddział w Olecku przy aktywizacji osób bezrobotnych, chętnych do podnoszenia swoich umiejętności zawodowych, kwalifikacji, zmiany kwalifikacji, znalezieniu pracy bądź zmiany dotychczasowego zajęcia na bardziej korzystne warunki. Wskazane fundacje świadczą m.in. usługi szkoleniowe, w tym: wsparcie psychologa, prawnika, doradcy zawodowego i innych trenerów, zapewniają płatne staże, pomagają znaleźć stałe zatrudnienie. GOPS w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych korzystających z pomocy ośrodka, współpracuje z PUP w Olecku, szczególnie w zakresie organizacji prac społecznie użytecznych.

W 2023 roku GOPS kontynuował realizację programu „Opieka 75+”, dzięki któremu mogliśmy dofinansować koszt zatrudnienia opiekunki osób starszych zatrudnionej na umowę o pracę. W ramach tego programu otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 4 858,00 zł.

W 2023r. GOPS realizował program „Korpus Wsparcia Seniorów. Program zakładał pomoc seniorom w wieku 65+ i osobom młodszym, którzy mają problemy w codziennym funkcjonowaniu z powodu posiadanej niepełnosprawności. O ww. pomoc senior mógł poprosić dzwoniąc na infolinię ogólnopolską, a ta przekazywała zgłoszenie do Centralnej Aplikacji Statystycznej, w której wprowadzono specjalną zakładkę. Senior mógł też zadzwonić bezpośrednio do GOPS. W ramach ww. programu zakupiliśmy 22 abonamenty do realizacji teleopieki dla seniorów naszej gminy. Seniorzy 10 razy korzystali z opaski bezpieczeństwa.

W ramach programu otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 7 744,00 zł, które mogło być wydatkowane tylko i wyłącznie na obsługę związaną z realizacją działań programu, tj. zakup opasek bezpieczeństwa i abonamenty.

Od marca do końca września 2023 r., GOPS w Kowalach Oleckich realizował projekt, pn. „W rodzinie jest moc!”- projekt współfinansowany był z EFS w ramach RPO Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014- 2020, oś priorytetowa „Włączenie społeczne”, działanie „Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie społecznym, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekty konkursowe”, priorytet inwestycyjny 9iv „Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym”. Całkowity koszt projektu wyniósł 355 852,00 zł, w tym wkład własny 45 355,13 zł.

Projekt skierowany był do rodzin korzystających ze świadczeń i pomocy GOPS w Kowalach Oleckich, zagrożonych wykluczeniem społecznym, zamieszkujących naszą gminę, wielopokoleniowych, z problemami opiekuńczo- wychowawczymi, zagrożonych odebraniem dziecka i umieszczeniem w pieczy zastępczej. Działaniami projektu objęliśmy 15 rodzin, 25 osób dorosłych, 58 dzieci, razem 83 osoby.

Projekt zakładał bardzo szerokie i intensywne wsparcie. W ramach projektu powstała świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży, Klub Rodziny. Gdzie rodzice mogli uczyć się kroju i szycia. W nim odbywały się zajęcia jak smacznie, tanio i zdrowo gotować.

W projekcie realizowane było poradnictwo specjalistyczne:

- prawnik 30h/projekt,
- psycholog 70h/projekt,
- terapeuta uzależnień 120h/projekt.

Realizowana była szkoła dla rodziców, warsztaty autoprezentacji, asertywności i trening psychospołeczny.

XI.13. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich

W 2023 roku SPGOZ w Kowalach Oleckich prowadził działalność na podstawie umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia na następujące rodzaje świadczeń zdrowotnych.

Podstawowa Opieka Zdrowotna

I. Świadczenia lekarza POZ:

realizuje 4 lekarzy POZ: w tym 3 rodzinnych. Jeden jest specjalistą chorób dzieci, dwóch specjalistów chorób wewnętrznych oraz lekarz radiodiagnostyk, który w ramach swojej umowy wykonuje badania USG w Ośrodku Zdrowia raz w tygodniu dla pacjentów ze skierowaniami od lekarzy pracujących w SPGOZ.

Na dzień 31 grudnia aktywnych deklaracji do lekarzy POZ było 3 313 pacjentów. Dla których udzielono 24 649 porad, w tym 126 porad domowych.

Miejsca udzielania świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej:

- gabinet lekarza POZ: poniedziałek - piątek od 8.00 do 18.00
- punkt pobrań: pobieranie materiału do badań poniedziałek – czwartek od 08.00 do 10:00, odbiór wyników po 14.00 dnia następnego).
- gabinet zabiegowy: poniedziałek - piątek od 8.00 do 18.00

II. Świadczenia pielęgniarki POZ wykonują dwie pielęgniarki rodzinne, które opiekują się 3 474 pacjentami.

III. Świadczenia położnej POZ; wykonuje położna rodzinna do której złożono 1 756 deklaracji obejmujące populację kobiet, kobiet w ciąży, położnic i noworodków.

IV. Świadczenia zdrowotne z zakresu medycyny szkolnej: wykonuje higienistka szkolna środowiskowa we wszystkich szkołach na terenie Gminy Kowale Oleckie. Opiekuje się 320 uczniami.

Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

I. Świadczenia zdrowotne w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w poradni położniczo ginekologicznej, w której udzielono 1 142 porad.

Rehabilitacja Lecznicza

I. Ambulatoryjne świadczenia rehabilitacyjne w gabinecie fizjoterapii leczniczej, w którym wykonano 3.135 wizyt.

Wynik finansowy SPGOZ za 2023 rok, to zysk w wysokości 18 254,68 zł.

XI. 14. Programy profilaktyczne

Gmina na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku ma zadanie zapobiegać i prowadzić odpowiednią profilaktykę alkoholową i przeciwdziałać narkomanii, na którą przeznaczają się dochody z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy z części opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022 - 2025

Na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z

dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz.1939) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz narkomanii osób uzależnionych należy do zadań własnych Gminy. W szczególności działania te obejmują :

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków ,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja w/w zadań stosownie do art. 4 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kowale Oleckie, uchwalanego przez Radę Gminy na lata 2022 – 2025. Program uwzględnia w swej konstrukcji cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021- 2025 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kowale Oleckie na lata 2017 – 2026 przyjętej Uchwałą Rady Gminy w Kowalach Oleckich Nr.RG.0007.234.2017 z dnia 21 grudnia 2017 r.

W celu realizacji Gminnego programu Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Wójt Gminy w oparciu o art. 4 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powołał Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem głównym Komisji w 2023 roku było zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie Gminy Kowale Oleckie, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Cel ten został zrealizowany poprzez:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ofiar przemocy (współpraca z Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu, Narkotyków i Współuzależnienia „PROGRES” w Olecku w celu zapewnienia dostępu do bezpłatnej i kompleksowej terapii uzależnienia i współuzależnienia (w 2023 roku przeprowadzono 10 h psychoterapii dla osób uzależnionych i 5 h psychoterapii dla osób współuzależnionych), współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, Społeczną Pomocą Prawną i Psychologiczną w ramach współpracy ze Starostwem Powiatowym w Olecku, współpraca z Komendą Powiatową Policji w Olecku).

2. Prowadzono działania informacyjne mające na celu podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat skutków nadużywania alkoholu poprzez dystrybucję materiałów informacyjnych w postaci ulotek (udział w Kampanii „STOP! Pijanym kierowcom”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, „W ciąży bez alkoholu”, przeprowadzono warsztaty dla młodzieży, rodziców i nauczycieli pt. „Debata”, zakupiono i rozprowadzono materiały i gadżety profilaktyczne do szkół Gminy z zakresu p/działania alkoholizmu i narkomanii : „Dziecko z FAS w szkole i domu”, „Depresja – materiały profilaktyczno - edukacyjne”, „Zachowaj trzeźwy umysł”.

3. Podjęto działania zmierzające do poprawy stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych poprzez prowadzenie rozmów motywujących przez członków Komisji (8 osób), kierowanie na badania psychiatryczno – psychologiczne osób nadużywających alkoholu (6 osób), kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (4 wnioski).

4. Organizowano pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy dla członków rodzin z problemem uzależnienia poprzez doskonalenie metod interwencji i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” oraz (prowadzono punkt Informacyjny – Konsultacyjny w, którym motywowano, informowano o instytucjach udzielających pomocy oraz formach pomocy, które mogą być świadczone członkom tych rodzin, a także udzielano pomocy w kierowaniu w sprawie przymusowego leczenia odwykowego. W 2023 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych brali udział w grupach diagnostyczno – pomocowych ds. przeciwdziałania pomocy rodzinie przy procedurze NK) .

5. Prowadzono działalność profilaktyczną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym udział w Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Otwórz się na pomoc”, organizowano warsztaty profilaktyczno - terapeutyczne dla rodziców, nauczycieli i uczniów pn. „Profilaktyka uzależnień oraz zachowań ryzykownych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych”, „Przeciwdziałanie uzależnieniom od narkotyków i innych substancji” „Uzależnia mnie tylko sport – profilaktyka poprzez sport i integracje międzypokoleniową”, „Dzień sportu i zabawy w Gminie Kowale Oleckie” , udział w projekcie pn. „W rodzinie jest moc!”, udział w konferencji „Zaburzona relacja z jedzeniem jako forma regulacji emocji, zaspokajania potrzeb za pomocą substancji i zachowań ryzykownych”.

6. Dla potrzeb opracowania Programu oraz określenia wskaźnika problemów występujących na terenie Gminy Kowale Oleckie, Ogólnopolska Grupa Badań Społecznych sp. z o.o przeprowadziła w 2023 roku badania oraz opracowała Diagnozę Problemów Społecznych w Gminie Kowale Oleckie, która jest podstawą opracowania celów oraz zadań Programu.

W ramach Diagnozy lokalnych problemów społecznych w Gminie Kowale Oleckie badaniu poddano problemy społeczne, o których skali i zasięgu trudno jest wnioskować jedynie na podstawie danych zastanych. Są to problemy uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy domowej i przemocy rówieśniczej. Badania zostały przeprowadzane na przełomie

sierpnia - października 2023 roku. Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego. W badaniu łącznie wzięło udział 225 osób.

Problem uzależnień od alkoholu wśród dorosłych mieszkańców i uczniów

Dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu poproszono o wskazanie jak często piją alkohol. Odpowiedź „kilka razy w roku” była wskazywana najczęściej - została wybierana przez 38 %. Ankietowani mieszkańcy, którzy piją alkohol najczęściej wybierają „piwo/cydr” - takiej odpowiedzi udzieliło 53,66 % tj. 44 osób. W dalszej kolejności wskazywali na: „wino” - 31 osób tj. 37,8 % respondentów, „wódkę” 19 osób tj. 23,17 % badanych, „nalewki/likieri” - 13 osób tj. 15,85 % ankietowanych oraz „alkohol domowej roboty/spoza legalnego źródła” - 11 osób tj. 37,8 %. Badanych poproszono także o ocenę skali spożycia alkoholu w ich miejscowości na przestrzeni ostatnich kilku lat. Ankietowani najczęściej wskazywali odpowiedź „trudno powiedzieć” – 39 % osób. W dalszej kolejności wskazywano odpowiedzi: „jest stałe” – 27 % badanych, „wzrasta” – 22 % respondentów. Spośród badanych uczniów, większość (58,82 %) przyznała, że próbowała napoje alkoholowe, podczas gdy 41,18 % odpowiedziało, że nie sięgało po alkohol. Wiekiem, w którym uczniowie sięgali po alkohol, dominującymi grupami są osoby, które zaczęły w wieku 13-14 lat lub później (55 %) oraz te, które sięgnęły po alkohol w wieku 11-12 lat (35 %). Najczęstsze okoliczności, w jakich uczniowie sięgali po alkohol, to bycie ze znajomymi poza domem (25 %) oraz spożywanie alkoholu podczas uroczystości rodzinnych za zgodą dorosłych (15 %). Większość uczniów, którzy próbowali alkohol, zaznaczyło, że pili tylko raz (55 %), natomiast 20 % z nich wskazało, że spożywa alkohol kilka razy w roku, a 10 % - kilka razy w miesiącu.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców i uczniów

Spośród osób, które korzystały z substancji psychoaktywnych, głównym powodem było poczucie "ciekawości" (66,67 %) oraz "przyjemność/relaksacja" (66,67 %). Spośród osób, które miały kontakt z substancjami psychoaktywnymi, najczęściej sięgały po "marihuanę lub haszysz" (66,67 %), a następnie po "inne formy konopi" (50 %) i "polską heroinę tzw. kompot" (16,67 %). Większość ankietowanych (76 %) deklaruje brak informacji o dostępności substancji psychoaktywnych w gminie. Jednakże 14 % respondentów uważa, że ich zdobycie jest "łatwe", a tylko 10 % uważa, że jest to "trudne". Zdecydowana większość badanych uczniów (94,12 %) deklarowała, że nigdy nie próbowała zażywać narkotyków lub dopalaczy. Tylko niewielki odsetek uczestników badania (5,88 %) przyznał się do kontaktu z tego typu substancjami. Uczniowie, którzy mieli doświadczenie z substancjami psychoaktywnymi, zazwyczaj sięgali po różne rodzaje narkotyków, z których najczęściej wymieniane były marihuana

lub haszysz, inne formy konopi, amfetamina, grzyby halucynogenne, sterydy anaboliczne, LSD oraz leki (uspokajające, nasenne, przeciwbólowe itp.). Głównymi powodami skłaniającymi uczniów do sięgania po substancje psychoaktywne były: otrzymanie ich nieświadomie (bez zgody) oraz ciekawość. Analiza dostępności substancji psychoaktywnych dla osób nieletnich w gminie wykazuje, że większość uczniów nie jest pewna, gdzie można je nabyć. Jednakże część z nich uważa, że jest to trudne, a tylko niewielka część uznała to za łatwe.

Problem przemocy wśród dorosłych mieszkańców i uczniów

Większość ankietowanych (51 %) deklaruje, że nie znają osób doświadczających przemocy domowej. Jednakże 24 % respondentów przyznało, że takie przypadki są im znane, co sugeruje, że przemoc domowa nie jest zjawiskiem całkowicie obcym w społeczności. Większość badanych (53 %) oświadczyła, że nigdy nie doświadczyła żadnej formy przemocy. Jednakże istnieje grupa osób, które przyznały doświadczenie przemocy w różnych okresach: 16 % doświadczyło przemocy ponad 12 miesięcy temu, 6 % w ciągu ostatnich 12 miesięcy, a 3 % w ciągu ostatnich 30 dni. Osoby, które doświadczyły przemocy, najczęściej spotkały się z przemocą psychiczną (68 %) oraz przemocą fizyczną (44 %). Oprócz tego, istniały przypadki przemocy ekonomicznej (24 %), zaniedbania (12 %), mobbingu (12 %) oraz przemocy seksualnej (4 %). Badani wskazali, że najczęściej przemoc stosowana była przez partnera życiowego - męża/żonę (36 %) oraz przez ojca/opiekuna (24 %). Rzadziej wymieniano matkę/opiekunkę (12 %), pracodawcę (12%), obce osoby (12 %), brata (8 %), dziecko/dzieci (8 %). Spośród ankietowanych, którzy przyznali się do stosowania przemocy, najczęściej wymieniali przemoc psychiczną (53,85 %) oraz przemoc fizyczną (38,46 %). Warto zauważyć, że 23,08 % osób nie było pewnych rodzaju stosowanej przemocy, a 15,38 % przyznało się do stosowania przemocy ekonomicznej. Agresja oraz przemoc wśród młodzieży są, według ankietowanych uczniów, głównie spowodowane uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i dopalaczy (76,47 %) oraz problemami zdrowia psychicznego, takimi jak depresja, stany lękowe i inne choroby psychiczne (58,82 %). Rzadziej wskazywano na problemy rodzinne (52,94 %), wpływ środowiska i znajomych (47,06 %), oraz zazdrość/zaborczość (44,12 %) jako przyczyny agresji. Niewiele ponad połowa uczniów (52,94 %) nie doświadczyła przemocy, podczas gdy 47,06 % badanych zadeklarowało, że miało doświadczenia z przemocą. Osoby stosujące przemoc wobec ankietowanych uczniów to głównie znajomi/przyjaciele (37,5 %) oraz inne osoby z najbliższego otoczenia (37,5 %). W mniejszym stopniu wskazywano na bliskich członków rodziny, takich jak brat (31,25 %), koledzy ze szkoły (31,25 %), tata/opiekun (25 %), mama/opiekunka (18,75 %) oraz siostra (18,75 %). Uczniowie, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej spotykali się z różnymi formami agresji, takimi jak groźby, zastraszanie, przezywanie, upokarzanie (62,5 %) oraz fizyczne działania takie jak bicie, szarpanie, kopanie (56,25 %). Dodatkowo, wyniki ankiet pokazują, że ponad 44 % ankietowanych uczniów przyznało się do stosowania przemocy wobec innych.

Zazwyczaj przemoc była skierowana wobec kolegów ze szkoły (60 %) oraz znajomych/przyjaciół (46,67 %). Zdaniem połowy uczniów (50 %), w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami.

Problem uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców

Większość ankietowanych (76 %) korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie, co pokazuje powszechne wykorzystanie tych urządzeń w życiu codziennym. Respondenci najczęściej (39,08 %) spędzają na korzystaniu z nowych mediów do godziny dziennie, a kolejne 36,78 % poświęca na to od 1 do 3 godzin dziennie. Większość ankietowanych (61,9 %) wskazała na social media (Facebook, Twitter, Instagram, TikTok) jako główny powód korzystania z nowych mediów. Ponadto, 58,33 % badanych korzysta z mediów głównie dla bieżących wiadomości, poszerzania wiedzy i realizacji swoich zainteresowań oraz 48,81 % wykorzystuje je do robienia zakupów. Duża część respondentów (47,13 %) wskazała, że mogliby żyć bez telefonu komórkowego. Jednakże, 42,53 % ankietowanych uznało, że są uzależnieni od telefonu komórkowego lub trudno im byłoby funkcjonować bez niego. Większość ankietowanych uczniów (87,1 %) nie korzysta z blokady rodzicielskiej na swoich urządzeniach, co sugeruje ograniczoną kontrolę rodzicielską nad treściami, z którymi mają kontakt. Ponad połowa uczniów (54,84 %) przyznała, że ich funkcjonowanie byłoby trudne bez telefonu komórkowego, sugerując pewną zależność od tego urządzenia. Z kolei mniejsza grupa (35,48 %) uważa, że mogłaby żyć bez telefonu komórkowego, a tylko niewielki odsetek (9,68 %) zgłosił, że jest zdecydowanie uzależniony od telefonu komórkowego.

ROZDZIAŁ XII BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

XII.1. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych

Na terenie gminy Kowale Oleckie działają n/w jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

- 1) Ochotnicza Straż Pożarna w Kowalach Oleckich,
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna w Sokółkach,
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna w Lakielach,

Jednostka OSP Kowale Oleckie od 1995 roku włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Wyposażenie i wyszkolenie członków w OSP umożliwia podejmowanie działań ratowniczo-gaśniczych, ratownictwa technicznego i drogowego, ratownictwa medycznego. Jednostki wyposażone są w system DSP pozwalający na alarmowanie członków ze stanowiska kierowania PSP w Olecku oraz aplikację mobilną eRemiza.

Inwestycje i remonty strażnic:

Na obiektach strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych nie były prowadzone żadne inwestycje oraz większe naprawy remontowe. W ramach bieżących wydatków realizowane były niezbędne zakupy dotyczące wyposażenia strażaka jak również wyposażenia technicznego i systemowego.

Szkolenia (w PSP)

W 2023 roku odbyły się: Kurs podstawowy OSP, w którym uczestniczyło 9 strażaków ochotników z OSP w Kowalach Oleckich i OSP w Sokółkach.

Tabela.XII.1. Stan organizacyjny i działania OSP

Nazwa OSP	Liczba członków			Prowadzone działania		
	Zwyczajnych	Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza	Uprawnionych do działań	Požary	Miejscowe zagrożenia	Razem (w tym fałszywe alarmy)
Kowale Oleckie	38	22	36	16	39	55
Sokółki	22	0	20	4	12	16
Lakiele	12	0	7	0	0	0

Tabela. XII.3.Wykaz sprzętu Pożarniczego w OSP

Rodzaj sprzętu	Nazwa sprzętu	Ilość sprzętu w jednostce OSP		
		Kowale Oleckie	Sokółki	Lakiele
Pojazdy	Mercedes-Benz Atego GBA 2,5/16	1	0	0
	Jelcz 325 GCBA 5/32	1	0	0
	Scania typ: 4x4 P360	1	0	0
	Iveco Daily	0	1	0
	Żuk A-06	0	0	1
Sprzęt silnikowy	Motopompa Tohatsu	1	0	0
	Pompa szlamowa	3	1	0
	Pompa pływająca Niagara	1	1	0
	Zestaw ratownictwa technicznego	1	1	0
	Pilarka do drewna	2	2	1
	Piła do betonu i stali	1	0	0
	Agregat prądotwórczy	3	1	0

Ponadto w ramach współpracy Gmina Kowale Oleckie dofinansowała Komendę Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Olecku w zakresie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego kwotą 215 000,00 zł.

XII.2. Zarządzanie kryzysowe

W Gminie Kowale Oleckie funkcjonuje Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego w składzie:

1. Przewodniczący Zespołu – Wójt Gminy Krzysztof Locman
2. Z-ca Przewodniczącego – Sekretarz Gminy Teresa Kołodzińska – Sieńko
3. Inspektor ds. ZK i Spraw obronnych – Zygmunt Marek Karbowski
4. p.o. Kierownika Referatu ds. Infrastruktury Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Ewidencji Działalności Gospodarczej – Piotr Masalski
5. Referat IGKiM EDG – Inspektor Maciej Kozłowski
6. Referat IGKiM EDG – Podinspektor Patryk Truchan
7. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Kierownik - Joanna Kowalewska
8. Komendant Gminny OSP – Artur Brodowski
9. Informatyk – Wojciech Kacprzyk

Zespół raz w kwartale odbywał planowe posiedzenia, zaproszeni goście i dyrektorzy instytucji gminnych uczestniczyli w posiedzeniach osobiście, podczas których każdorazowo analizowano aktualną sytuację na obszarze gminy w różnych aspektach życia i funkcjonowania mieszkańców.

Poddawano ocenie możliwość wystąpienia lokalnych zagrożeń, jak również skuteczność zarządzania infrastrukturą gminną.

XII.3. Obrona cywilna

Szefem Obrony Cywilnej Gminy Kowale Oleckie jest Wójt Gminy. W celu zapewnienia uzyskania informacji o zagrożeniach oraz ostrzegania i alarmowania ludności w sytuacji ich wystąpienia, stworzono na terenie Gminy Kowale Oleckie:

1. System Wczesnego Ostrzegania (SWO) – funkcjonujący w czasie pokoju,
2. System Wykrywania i Alarmowania (SWA) – działający w stanie kryzysu i w czasie wojny.
3. Dokonano aktualizacja „Planu...” wprowadzenia ograniczeń w zakresie obrotu paliwami i zmniejszania zużycia paliw w województwie warmińsko – mazurskim, zgodnie z wytycznymi Ministra Gospodarki.
4. Dokonano aktualizacja zasad i trybu informowania o zdarzeniach kryzysowych występujących na terenie gminy
5. Dokonano aktualizacji danych teleadresowych oraz danych personalnych zaistniałych w kierownictwie jednostki lub w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za realizację zadań zarządzania kryzysowego.

6. Przeprowadzenie treningu z zakresu obiegu informacji o sytuacji kryzysowej wraz z zadaniami dla poszczególnych elementów.
7. Uczestniczo w treningu wymiany informacji i prognozowania skażeń w sytuacjach niebezpiecznych zdarzeń CBRN.
8. Uczestniczo raz w tygodniu w sprawdzeniu działania Sieci Radiowej Wojewody Warmińsko - Mazurskiego na poziomie powiatu.

Działania w zakresie zamierzeń obronnych i działań pozamilitarnych Gminy Kowale Oleckie

1. Opracowano i przesłanie do starostwa powiatowego w Olecku danych do Narodowego Kwestionariusza Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Województwa Warmińsko - Mazurskiego za 2023 rok.
2. Opracowano i zatwierdzono przez Wojewodę Warmińsko - Mazurskiego planu operacyjnego funkcjonowania gminy w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny (dot. części opisowej planu i załącznik C).
3. Opracowano i przesłanie staroście sprawozdania z realizacji zadań związanych z doręczaniem kart powołania w trybie akcji kurierskiej.
4. Współudział w aktualizacji danych na potrzeby centralnej bazy danych HNS oraz udział w przedsięwzięciach dot. realizacji zadań wynikających z obowiązku państwa – gospodarza.
5. Aktualizacja planu przygotowania i przemieszczenia GSK ze stałej siedziby do Zapasowego Miejsca Pracy
6. Sprawdzono gotowości działania systemu stałego dyżuru w gminie .
7. Prowadzono postępowania administracyjnych pierwszej instancji w sprawach świadczeń na rzecz obrony.
8. Opracowano zestawienie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony (przesłanie do wojewody)
9. Dokonano kontroli wykonywania zadań obronnych w jednej jednostce gminnej.

W 2023 roku zgodnie z Zarządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w dniach 1 sierpnia o godz. 17.00 oraz 1 września o godz. 12.00 przeprowadzono treningi Wojewódzkiego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania polegające na włączeniu wszystkich syren alarmowych na terenie Gminy Kowale Oleckie – odwołanie alarmu (ciągły dźwięk syreny w czasie jednej minuty). Do alarmowania wykorzystywane są syreny alarmowe w jednostkach OSP.

XII. 4. Współpraca z policją.

Gmina Kowale Oleckie na bieżąco współpracowała z Komendą Powiatową Policji w Olecku przede wszystkim w obszarze wspólnych działań prewencyjnych na rzecz dzieci i młodzieży szkolnej. Ponadto udzielono dotacji Komendzie Powiatowej Policji w Olecku na dofinansowanie zakupu środka bezpieczeństwa fizycznego w postaci depozytora kluczy na kwotę 10 000,00 zł.

ROZDZIAŁ XIII MAJĄTEK I BUDŻET GMINY

XIII.1. Wykonanie budżetu

Polityka finansowa Gminy Kowale Oleckie realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy Kowale Oleckie, która określa źródła dochodów, kierunki wydatkowania środków oraz przychody i rozchody budżetu.

Wykonanie budżetu Gminy Kowale Oleckie w 2023 roku (w zł):

Dochody wyniosły **38 645 990,40 zł**, a wydatki **41 686 545,62 zł**.

Budżet Gminy Kowale Oleckie w 2023 roku zamknął się nadwyżką w kwocie **3 040 555,22 zł**.

XIII.2. Dochody

W 2023 roku dochody budżetu Gminy Kowale Oleckie wyniosły **38 645 990,40 zł**.

Tabela.XIII.1. Wykonanie dochodów budżetowych Gminy Kowale Oleckie w 2023 roku wg źródeł powstania (w zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie dochodów za 2023 r. (w zł)	Udział w dochodach ogółem (w %)
I. Dochody własne (na wysokość których ma wpływ Gmina)	7 322 551,50	18,95
1. Podatki lokalne (od nieruchomości, od środków transportu, rolny i leśny)	3 581 902,00	9,27
2. Podatki pobierane przez urzędy skarbowe (od czynności cywilnoprawnych, od spadków i darowizn, karta podatkowa)	216 587,20	0,56
3. Dochody z mienia (m.in. najem i dzierżawa majątku, sprzedaż majątku)	136 301,02	0,35
4. Opłata za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i w obrocie hurtowym	124 107,41	0,32
5. Opłata za gospodarowanie odpadami	1 171 784,65	3,03
6. Inne dochody	2 094 869,22	5,42
II. Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	1 802 294,00	4,66
1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 755 260,00	4,54
2. Podatek dochodowy od osób prawnych	47 034,00	0,12
III. Subwencje	12 558 480,05	32,50
IV. Dotacje	7 239 514,08	18,73
V. Środki ze źródeł zagranicznych związane z realizacją programów	938 333,57	2,43

unijnych		
VI. Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Programu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	4 810 960,40	12,45
VII. Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	96 505,50	0,25
VIII. Środki z Funduszu Pomocowego o pomocy obywatelom Ukrainy	10 094,26	0,03
IX. Środki ze sprzedaży węgla	298 331,00	0,77
X. Dofinansowanie na transport zbiorowy	3 568 926,04	9,23
Dochody ogółem	38 645 990,40	100,00

XIII. 3. Wydatki

Tabela. XIII.3. Wykonanie wydatków budżetowych Gminy Kowale Oleckie za 2023 rok wg działów klasyfikacji wydatków budżetowych (w zł)

Lp.	Nazwa działu klasyfikacji wydatków	Wykonanie wydatków za 2023 r. (w zł)	Udział w wydatkach ogółem (w %)
1.	Rolnictwo i łowiectwo	1 644 171,18	3,94
2.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1 050 558,74	2,52
3.	Transport i łączność	8 305 362,98	19,92
4.	Gospodarka mieszkaniowa	210 881,23	0,51
5.	Działalność usługowa	30 285,71	0,07
6.	Administracja publiczna	4 402 060,82	10,56
7.	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	49 395,26	0,12
8.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	357 963,52	0,86
9.	Obsługa długu publicznego	144 134,20	0,35
10.	Różne rozliczenia	0,00	0,0
11.	Oświata i wychowanie	12 305 912,24	29,52
12.	Ochrona zdrowia	85 207,10	0,20
13.	Pomoc społeczna	3 569 990,14	8,56
14.	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	444 634,83	1,07
15.	Edukacyjna opieka wychowawcza	148 160,00	0,36
16.	Rodzina	2 835 296,69	6,80
17.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 288 835,36	5,49
18.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 575 327,57	3,78
19.	Kultura fizyczna	2 238 368,05	5,37
Wydatki ogółem		41 686 545,62	100,00

Gmina ponosiła wydatki na realizację zadań, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym. Znaczną część środków - blisko 8,7 mln zł stanowiły wydatki na zadania oświatowo-wychowawcze. Największą część wydatków budżetowych stanowiły wydatki związane z różnymi formami i programami w zakresie pomocy społecznej. Wydatki na ten cel łącznie zamknęły się kwotą 5,6 mln zł. Na wydatki majątkowe Gmina przeznaczyła w 2023 roku blisko 8,6 mln zł.

Tabela. XIII.4. Wydatki i dochody na 1 mieszkańca w 2023 roku (w zł)

Dochody ogółem na 1 mieszkańca	8 284,24
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	8 936,02

* liczba mieszkańców w 2023 r. w Gminie Kowale Oleckie 4 665 osób

XII.4. Przychody i rozchody

Gmina Kowale Oleckie nie zaciągnęła kredytu. Przychody budżetu Gminy Kowale Oleckie w 2023 roku wyniosły 7 471 391,30 zł. Na przychody złożyły się:

- kredyty i pożyczki 1 400 000,00 zł (nie uruchomione),
- nadwyżka budżetu z lat ubiegłych 380 000,00 zł,
- niewykorzystane środki pieniężne, których mowa w art. 217 ust.2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie 3 861 631,02 zł,
- wolne środki w kwocie 1 829 760,28 zł.

Rozchody wiązały się przede wszystkim ze spłatą kredytów w wysokości 900 000,00 zł.

Zadłużenie Gminy Kowale Oleckie na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosi 1 855 100,00 zł.

Inwestycje w 2023 r. o łącznej wartości blisko 8,0 mln zł:

- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i sieci wodociągowej na terenie Gminy Kowale Oleckie,
- Rozbudowa gminnej sieci wodociągowej,
- Zakup działek o nr geod. 410/12 i 411/10 w obrębie geod. Kowale Oleckie z przeznaczeniem pod drogę,
- Poprawa dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Gminy w Kowalach Oleckich,
- Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Drozdowo, Drozdówko, Kucze, Lakiele, Borkowiny, Golubie Wężewskie i Stacze wraz z dostawą sprzętu do ich utrzymania,
- Modernizacja części drogi gminnej nr 138011N w m. Szarejki długości 0,300 km,
- Doposażenie przejścia dla pieszych w wyniesienie przejścia na ul. Witosa przy skrzyżowaniu z ul. Połą, droga publiczna 138020N,
- Przebudowa drogi wewnętrznej Gminy Kowale Oleckie w m. Szarejki długości 0,202 km,

- Modernizacja obiektów infrastruktury oświatowej i społecznej wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych,
- Likwidacja barier transportowych dla niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Kowale Oleckie,
- Doposażenie w mobilne miasteczko rowerowe oraz symulator zderzenia i trenażer czasu reakcji Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich, ul. Witosa 6, 19-420 Kowale Oleckie,
- Doposażenie w mobilne miasteczko rowerowe Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Sokółkach 47, 19-420 Kowale Oleckie,
- Innowacja i Natura sposobem na zagospodarowanie Parku wiejskiego w Kowalach Oleckich,
- Boisko Wiejskie w nowej odsłonie,
- Budowa infrastruktury sportowej wraz z budynkiem socjalno- szatniowym,
- Utworzenie miejsca integracji mieszkańców i turystów Gminy Kowale Oleckie,
- Polepszenie warunków miejsca integracji wraz z jego doposażeniem.

ROZDZIAŁ XV ZAKOŃCZENIE

Szanowni Państwo!

Ostatnie lata to w dalszym ciągu ogrom nieoczekiwanych wydarzeń, które w znaczący sposób decydowały i decydują o naszym codziennym życiu, ale również o funkcjonowaniu państwa polskiego oraz lokalnych samorządów. Niestabilna, wywołana wojną na Ukrainie sytuacja geopolityczna przyczyniła się w dużej mierze do braku stabilizacji cen na rynku energii i paliw. Jak każdy Samorząd, tak również i my doświadczyliśmy i nadal doświadczamy tych wyzwań.

Rok 2023 był dla Gminy Kowale Oleckie równie pracowity i owocny jak poprzednie lata zarówno w wymiarze zrealizowanych inwestycji jak i przygotowanych opracowań w tym wniosków na przyszłość. Rzeczono inwestycje dotyczyły przede wszystkim infrastruktury drogowej, infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, infrastruktury oświatowej, infrastruktury kulturalnej oraz ogólnodostępnej przestrzeni publicznej, doposażenia i rozwoju bazy oświatowej oraz doposażenia bazy obsługi mienia Gminy w sprzęt do utrzymania dróg. Gmina w 2023 roku nie tylko przeznaczala środki na własne inwestycje, ale również partycypowała we wspólnych przedsięwzięciach z powiatem oleckim. Wśród nich są przede wszystkim wspólne remonty i przebudowy dróg oraz programy pro-społeczne.

Na podstawie zgromadzonych materiałów i danych należy wskazać, że w dalszym ciągu naszą gminę dotyka stały spadek liczby mieszkańców, który powodowany jest głównie spadkiem liczby urodzeń. Jako samorząd nadal musimy dokładać wiele środków do utrzymania i funkcjonowania całego systemu oświaty. Wysokie ceny nośników energii i wysokie ceny usług, spowodowały wzrost kosztów utrzymania mienia Gminy i mienia jednostek organizacyjnych.

W wymiarze budżetu Gminy musieliśmy w ciągu roku dokonywać niemalże comiesięcznych zmian. Wszystkie zmiany budżetu były realne i planowane w sposób efektywny, oszczędny i terminowy. Wydatki dokonywane były w sposób racjonalny i celowy. Należy wskazać, że 2023 rok to czas intensywnej i efektywnej pracy prowadzącej do dalszego rozwoju gminy, zarówno w wymiarze społecznym, jak i gospodarczym. Głównym celem na najbliższe lata jest dalsze kontynuowanie realizacji zadań publicznych na jak najwyższym poziomie. Wspólnym mianownikiem działań inwestycyjnych podejmowanych przez Gminę Kowale Oleckie, jest podnoszenie poziomu życia wszystkich mieszkańców w obszarze infrastruktury drogowej, komunalnej, sportowo-rekreacyjnej oraz społecznej.

Zachęcam wszystkich zainteresowanych, do lektury niniejszego dokumentu i wypracowania własnej opinii na temat zmian jakie zaszły w naszej Gminie w 2023 roku.

Uwzględniając powyższe, zwracam się do Rady Gminy w Kowalach Oleckich o udzielenie wotum zaufania na podstawie art. 28aa ust. 9 ustawy o samorządzie gminnym.

Wójt Gminy Kowale Oleckie

Krzysztof Locman